

2021. ŐSZ

OPERA

RÁLIK SZILVIA

„Erre születtem”

HOFFMANN MESÉI
SZÉKELY KRISZTA

*Balássy
Balázs
Drucker
Für
Tunyogi*

Gyermekkar-rajongó

DÓZSA80



RIVALDAFÉNYBEN
A SPORTOS ELEGANCIA.
ÚJ BMW 4 GRAN COUPÉ.



Kedves Operabarátok!



Másfél éve annak, hogy különös harcot vívunk egy láthatatlan ellenséggel. A koronavírus-járvány alapjaiban rengette meg mindannyiunk biztonságérzetét. Több mint 30.000 honfitársunkat veszítettük el a járvány következtében. Ma közel 1000 olyan kiskorú él Magyarországon, akinek egyik vagy mindkét szülője elhunyt a betegség következtében. Ez a tragédia több mint 600 családot érint. A sok-sok tragédiát látva férjemmel úgy döntöttünk, hogy létrehozzuk a Regőczy Alapítványt. Az árvává vált gyermekeknek felnőtté válásukig szeretnénk támogatást biztosítani. Személyre szabott segítséget kívánunk nekik adni, legyen szó ösztöndíjról, lakhatási támogatásról, szociális juttatásról vagy a közlekedési nehézségek megoldásáról.

A Magyar Állami Operaház évek óta partnere a jótékonyági kezdeményezéseknek. A *Zongoraáriák* című koncertek évről évre a gyermekekért szóltak, és nagyon sok kis beteg gyógyulását tudták támogatni a hangversenyekből befolyt bevételeikből. A koronavírus miatt árván maradt gyerekek számára az *Adódjatok össze!* elnevezésű jótékonyági napon az Opera munkatársai és a Sztárgála közönsége is adakozhatott az alapítvány javára.

Köszönöm a Magyar Állami Operaháznak, hogy mellénk állt, köszönöm művészeinek, munkatársainak és a közönségnek az önzetlen támogatást.

Üdvözlettel:

Herczegh Anita,
a köztársasági elnök felesége

6



14



24



28



36



66



OPERA

- 3 Kedves Operabarátok!
Herceghegy Anita beköszöntője
- 6 „Erre születtem”
Rálik Szilvia-interjú
- 10 Az élet nagy kérdéseit feszegetve
Beszélgetés Oberfrank Pállal

ERKEL

- 14 Régi-új mesék
Székely Kriszta-interjú

EIFFEL

- 18 A digitális világ hősei
Oktatási programok az Operában

BALETT

- 22 Himnuszok és Te Deumok
Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus

BALETTINTÉZET

- 24 Ablak Európára
Luke O'Shaughnessy-interjú

ZENEKAR

- 28 „Ha szereted őket, ők is szeretni fognak téged”
Radina Dace nyilatkozott

KÓRUS

- 32 A klasszikus balett magyarországi meghonosítója
Frederico Campilli

GYERMEKKAR

- 36 „Kitáncolják a szemünket”
Dózsa Imrét köszöntjük

- 38 Minden részlet a helyére kerül
Eiffel Műhelyház a hivatalos átadó előtt

- 42 Hétvégi gyerekuralom
Programsorozatok az Eiffelben

- 44 „A színház élménye legyen varázslat a gyerekeknek”
Divat: Schiffer Miklós

- 48 Gyermeki öröm
50 éves az Opera Gyermekkara

- 50 Műhely. Titkok.
Új kiállítás az Eiffel Műhelyházban

- 52 Gondold meg, és egyél-igyál!
Gasztronómia

- 56 Többszörös nyitás
Andrea Chénier

- 58 Az uborkakirály
Az úrhatnám polgár

- 60 Újrakeretezve
Figaro3

- 62 Szabad(téri) kikapcsolódás
Nyári programok

- 66 Csodálatos időszak volt
Gyermekkar-rajongó

OPERA A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ MAGAZINJA

FELELŐS KIADÓ:
SZERKESZTŐ:
KÉPSZERKESZTŐ:
ARCULAT:
KORREKTOR:
NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS:

Ókovács Szilveszter főigazgató
Filip Viktória
Iványi Jozefa
Mátai és Végh Kreatív Műhely
Hajdú Livia
Mátai és Végh Kreatív Műhely

NYOMDA:
CÍMLAPFOTÓ:
HIRDETÉSFELVÉTEL:
LAPZÁRTA:
ISSN 1789-4093

Keskeny és Társai 2001 Kft.
Emmer László
marketing@opera.hu

2021. augusztus 27.

SZERZŐK: Böcs Annamária | Braun Anna | Csabai Máté | Filip Viktória | Jászay Tamás | Karczag Márton | László Ferenc | Ménes Márta | Mona Dániel | Pallós Tamás | Papp Tímea | Pónyai Györgyi | Szabó Z. Levente | Szentgyörgyi Rita | Várhegyi András

FOTÓ: Ambrus Marcsi | Berecz Valter | Csibi Szilvia | DKA Digitális Képtárház | Dömölky Dániel | Emmer László | Gáspár Gábor - Veszprémi Petőfi Színház Keleti Éva | Kummer János | Ligeti Edina | Nagy Attila | Nánási Pál | Opera Archivuma és Emlékgyűjteménye | Pályi Zsófia | Rákossy Péter

„Erre születtem”

Szerző: László Ferenc

Olyan szerepekkel kezdte a pályafutását, amilyenekkel mások inkább végezni szokták, és Rálik Szilviát egyebekben is teljes joggal nevezhetjük **szerecsés szoprán**nak.



© Bless: Les Enfants Terribles (Veszélelmés éden), 2020 - Szemeyei Lánossal | Fotó: Nagy Attila

Hogyan lesz egy békéscsabai kislányból az Opera vezető drámai szopránja?

Minden véletlenül, vagy tán helyesebb így mondanom: sorsszerűen alakult gyermekkoromban. Erős zenei érzésem volt, szerettem énekelni, táncolni, de ez általában minden gyerekről elmondható. Esetemben ezt szerencsésen hamar felismerték, már általános iskolásként szólót énekeltem a kórusban, nyertem népdalversenyt s hat évig még hegedülni is tanultam. Amikor

tízennégy évesen a továbbtanulás, a pályaválasztás kérdése először felmerült, valahogy természetesnek tűnt, hogy az ének szak felé induljak. De még akkor sem akartam feltétlenül operanékes lenni, amikor elvégeztem a békéscsabai zeneművészeti szakközépiskolát, és tanulmányaimban továbbléptem

Debrecen, illetve Szeged felé. A tanítás érdekelt nagyon, és volt egy genetikai adottságom, a nyers nagy hangom, amivel énekelhettem volna népdalokat, musicalt, operettet – és operát is. Azt hiszem, bármelyik lehettem volna, operettprimadonnaként működtem is, de a kapuk, újra így mondom: sorsszerűen az opera felé nyíltak meg előttem. Errefelé terelt a képzés klasszikus iránya és a nagy drámai hang is, ami volumenében valósággal kikövevelte az operaszínpadot.

Ez mind a hang, de mi a helyzet a személyiséggel, az alkattal? Hiszen az operaszínpadon még ma is gyakran megtapasztalható, hogy egy-egy jó hanghoz nem feltétlenül társul erős jelenlét vagy akár érdemi játékkészség.

Én elsősorban játszani szeretek, és úgy érzem, a drámai szerepek szélesebb amplitúdója kínál kellő teret a színpadi jelenlétem számára is. Engem nemcsak a hangom, de a színpadi ambícióm, a játékkészségem, a személyiségem is a nagy drámai szerepekre predesztinált. Erre születtem, ez volt az én utam. Ezek a nehéz szerepek nagyon korán meg is találtak, mint a *Macbeth* Ladyje, a *Nabucco* Abigélje vagy a *Turandot*: csupa olyan szóló, amelyet többnyire a pálya későbbi szakaszában szoktak elvállalni a szopránok. De arra is vágyom, hogy az erő és a szenvedély mellett a bennem rejlő érzékenységet, sérülékenységet és komplexitást is megmutassam: ebből a szempontból meghatározó élmény volt számomra a *Jenőfa* címszerepe. Ám az operaszínpadon sosincs vége önmagunk felfedezésének, a bensőnkben zajló változások megtapasztalásának.

Ehhez a folyamathoz az Opera évadról évadra nagy szerepek sorát kínálja fel önnek. Sok feladat, sok előadás, kamaraénekesi és egyéb elismerések: a pályája itt is szerencsésen alakult.

Főként az Operának köszönhetem, hogy nincs bennem semmiféle hiányérzet, hiszen negy-

© Fotó: Emmer László





venőt főszereppel a hátam mögött már most is teljes a pályám. Tudom, ebben közrejátszik az a tény is, hogy drámai szoprán vagyok, hiszen ebből a hangfajból nincs túlkínálat, mint pár másiktól. Nem vagyok elégedetlen típus, imádom színpadon lenni, játszani a kollégáimmal, új művekben és új produkciókban kipróbálni magamat.

A 2021/22-es évadban is jönnek a nagy és változatos feladatok: kortárs mű (Glass: *Les Enfants Terribles – Veszedelmes éden*), *Az árnyék nélküli asszony* Kelmefestőnéje, Brünnhilde *Az istenek alkonyában* – és ez korántsem a teljes lista. Nem megterhelő ennyiféle szerep és szólam egy szezonon belül?

Én mindig az adott feladatra koncentrálok, élek bent a szerepben, mondjuk *Az árnyék nélküli asszony* Kelmefestőnéjeként vagy Brünnhildeként: ilyenkor a hangom, a testem és a lelkem ahhoz a feladathoz idomul. Ezért is szokás úgy tartani, hogy nem praktikus párhuzamosan egymástól egészen eltérő karakterű szerepeket megformálni, mert az a váltás túlságosan megterheli a „hangszerünket”, ami egy énekes esetében maga a test és a lélek. De ebben is szerencsésnek mondhatom magamat: a hangom és az egész valóm sokféle feladatra alkalmas, rugalmas vagyok, bírom a fokozott terhelést.

Az elmúlt időszakban rendszerint arról kérdezték az operaénekeseket, hogyan őrzi meg a kondíciójukat a pandémia idején. Öntől legalább annyira indokolt azt kérdezni: hogyan őrzi meg



Fotó: Emmer László

állóképességét ennyi feladat közepette, amikor évadszámra szinte le sem jöhet a színpadról?

Valamikor a karrierem kezdetén még mesterem, Misura Zsuzsa mondta nekem, hogy hidd el, ezt a pályát elsősorban lábbal kell bírni. Ez nagyon igaz, én azóta rendszeresen tornázom is – kivéve előadási napon. Figyelek az állóképességemre, a táplálkozásra, s amikor csak módom nyílik rá, sportolok, töltődöm, pihenek: a szakmám, s egyáltalán – az életem, az egészségem miatt. Számomra a pandémia miatti leállás minden problémájával együtt igazolt pihenési időszak volt, egy egészen csodálatos, rengeteg feladatban, főszerepekben gazdag periódus után. Lehetőség a hosszabb kávézásokra a teraszon, s alkalom a dolgaim átgondolására.

Ha az ember az operaénekesi interjúkat figyelte az utóbbi másfél esztendőben, akkor azokban visszatérő motívumnak tűnhetett a pálya újragondolásának kényszere, és a (majdani) lezárás-lekerekítés érzékeny témája.

Ezek a kérdéseken a pandémia nélkül, attól függetlenül is gondolkodnia kell mindannyiunknak. Nekem a tanítás kínál egyfajta továbblépési, kiteljesedési irányt, hiszen az már fiatalon is fontos volt számomra, és most Temesi Mária professzorasszony invitálására nagy örömmre újra tanítok: Szegeden, ahol korábban én is tanultam, az egyetemen. De, mert a színpadközelség is éppoly fontos, bevallom, el tudnám képzelni magam rendezőként vagy egy rendező segítőjeként is, hiszen ma is az egyik legnagyobb örömöm az, hogy csapatban együtt gondolkodhatunk egy-egy produkció megszületése körül. Távolosan ilyesmiken is töprengek már, habár jól tudom, még számos nagyszerű nőalak színpadi megformálása vár rám. ○



Fotó: Csibi Szilvia

Az élet nagy kérdéseit feszegetve

Szerző: Szentgyörgyi Rita

Az Opera ősszel mutatja be Beethoven két, *ritkán hallható alkotás*át az Eiffel Műhelyházban, amelyeket eredetileg August von Kotzebue színpadi műveihez írt kísérőzeneként. Oberfrank Pál új prózai részekkel kiegészített rendezése az *István király, Magyarhon első jótevője* esetében a szakralitásra és az államalapító nagyságára helyezi a hangsúlyt, míg az *Athén romjai* színrevitelét filmes eszközökkel képzelet el.

Milyen kapcsolódási pontjai vannak Beethoven István királyával – amely főként a verbunkos témákra épült nyitányáról ismert –, illetve magával a tematikával?

A frenetikus, fülbemászó nyitányon kívül korábban nem ismertem Beethovennek ezt a kórustételekből, szólamokból, prózai részekből álló kompozícióját. Ez a téma azért is fontos számomra, mert valaha a Piarista Színpadon Sík Sándor azonos című drámájában játszottam István királyt, és ez az élmény meghatározó volt a pályaválasztásom szempontjából. Ott szembesültem azzal, hogy milyen az, amikor az ember belép a színpadra, és hirtelen minden más lesz belül, bennem, egészen mélyen. A Sík Sándor-féle István király monológot azóta is rendszeresen el szoktam mondani ünnepek, kiváltképpen augusztus 20-a alkalmával.

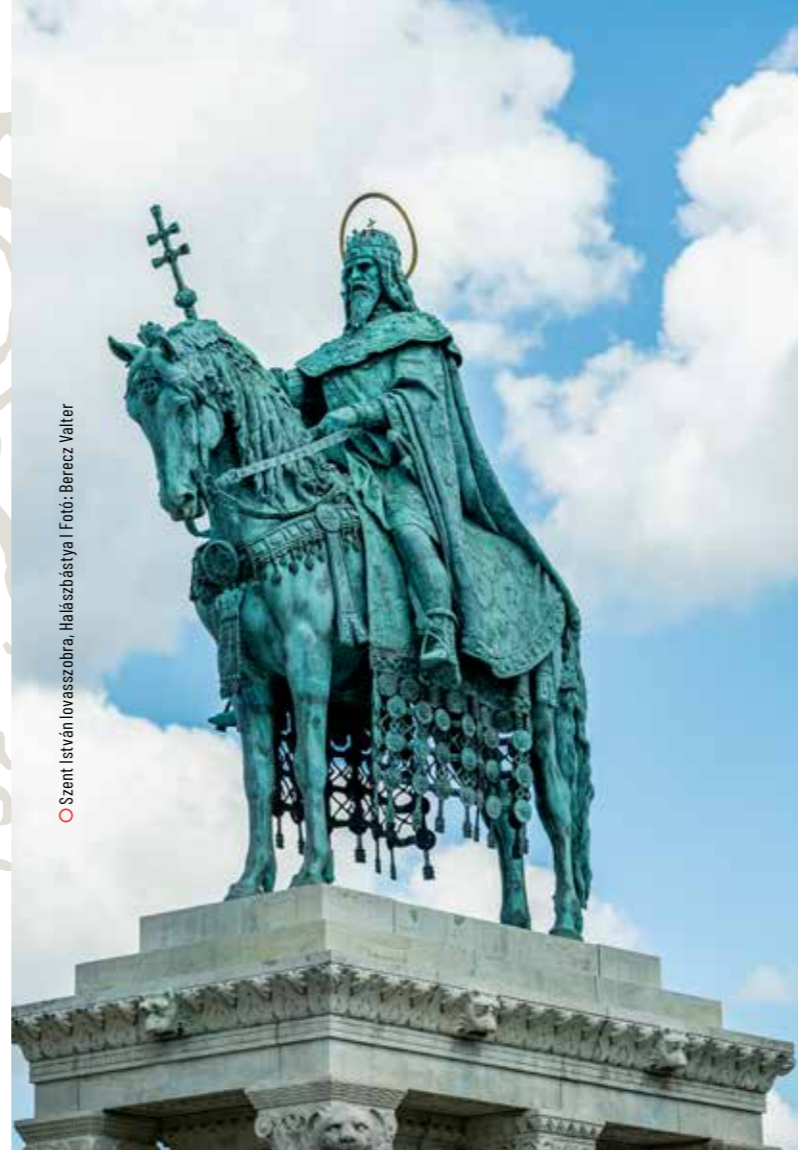
A rendezésében is a prózai részekre kerül a hangsúly?

Amikor Ókovács Szilveszter megkeresett, lehetőséget kaptam arra, hogy gazdagít-

sam az irodalmi anyagot, amelyhez Beethoven komponált kísérőzenét. Sík Sándor drámáján kívül egyéb írásokból, Kosztolányi és Babits verseiből is beemeltem néhányat. Igyekeztem olyan részleteket, fontosabb elemeket kiragadni, amelyek közelebb visznek a címszereplő vívódásaihoz. Ily módon belekerültek az eredeti Kotzebue szövegbe nagyobb ívű mondatok, monológok, egy-egy jelenet, mint például István és Gizella fájdalma, Vazul és István küzdelmes párbeszéde, a korona felajánlása Szűz Máriának, ami katartikus, maig ható, erős pillanat. Sokan hiszünk abban, hogy Mária országa valóság, és nehézségek esetén szinte menekvésként fordulunk hozzá, hogy megvédjen minket a bajtól.

Milyen koncepció mentén képzelte el a félszcenizott előadást?

Az elsődleges cél, hogy bennünk élő, belénk



○ Szent István lovasszobra, Halászbástya | Fotó: Berecz Váler



○ Oberfrank Pál
Fotó: Gáspár Gábor, Veszprémi Petőfi Színház

égve létező képet adjunk az első magyar királyról. Annak érdekében, hogy ne csak a fülnek, hanem a szemnek is élményt nyújtsunk, vetített képek festik alá az előadást a képzőművészetben, az építészetben megjelenő István király ábrázolásokról. Az egyszerű díszlet, a színpadon megjelenő kórus, a prózai jelenetek, mind a befogadást igyekeznek elősegíteni. A szereplőknek az Opera gazdag

jelmeztárából válogattunk ruhákat, amelyeket nagy múltú, híres operaénekesek viseltek annak idején. Fontosnak tartom, hogy olyan gazdagságban lássuk a szereplőket, amely méltó ahhoz a nagysághoz, melyet István király és kora képvisel. Úgy érzem, hogy manapság különösen szükség van arra, hogy igazodási pontként tekintsünk nagyjainkra, az elsők között Istvánra, és megadjuk nekik a tiszte-



letet és a sérthetlenséget. A legnagyobb kihívás és felelősség ennek a műnek a bemutatásában, hogy István alakját a maga nagyságában mutassuk be a hallgatóság számára. Különösen ma-napság, amikor a hősök, a nagy emberek, a szent ügyek devalválásának korát éljük.

A régi korok hősiessége, kulturális öröksége hogyan jelenik meg az Athén romjaiban?

Az Athén romjai az István királyhoz hasonlóan az élet nagy kérdéseivel foglalkozik, egyetemes gondolatokat feszeget. Már a címe is nagyon izgalmas és elgondolkodtató. A Beethoven *Prométheusz teremtményei* című baletzenéjéből

ismerős *Prométheusz-nyitány* után a kórus arról énekel, hogy megbékélt a korszellem: „dicsőséges világ romjai most ébredjete, mert elmúltak a bosszú évei”. Ehhez képest a következő képben azt látjuk, hogy ez egyáltalán nem így van. Elhangzik egy duett arról, hogy rabságban élni milyen nehéz, a jól ismert *Török induló* pedig arra utal, hogy hogyan söpör végig a világon egy teljesen másik kultúra. Egy következő képben egy idegen figura tűnik fel – talán mi magunk vagyunk –, aki a fenyegetett, kihívásokkal teli világban valamiféle idillt, szépséget keres. Sokan vagyunk, akik ragaszkodunk a kultúrához, a művészetekhez, mert ezen keresztül tudunk menedéket találni magunknak a lelki és szellemi túlélésre. Egy másik jelenetben a törökök, a dervisek újabb, veszélyes vonulása a mai kor népvándorlását idézi. Némi metaforát érzek abban, hogy a zsidó-keresztény gyökerű Európát napjainkban is épp elárasztja egy másik világvallás, az iszlám, és bár szeretnénk megőrizni a kultúrát, amelyet mi örököltünk, ezzel az áradattal nem

igazán tudunk mit kezdeni. Az Idegen alakja prózában és dalban is vágyódását fejezi ki egy harmonikus, letűnt kor iránt, amilyen Athén és Pallasz Athéné világa lehetett. Álmában furcsa alakok jelennek meg, akik megváltoztatják ezt a profán, hétköznapi világot, és éppen nála fedezik fel azt a bennünk is szunynyadó prométheuszi fényt, amellyel magunk menthetjük meg az emberiséget. Ezt értse mindenki saját hite szerint. Babits Mihállyal szólva: „benned a Cél és nálad a Kulcs...”

Milyen rendezői elképzelést, mai utalásokat visz bele a színpadi látványba?

Az Athén romjai nem könnyű feladat rendezői szempontból. Nem színdarab, nincsenek benne nagy, drámai konfliktusok, karakterek, akikkel azonosulni lehet. Annak idején, az 1812-es bemutatón is inkább Beethoven zenéje adta meg a súlyát és rangját a Pesti Német Színház nyitóeseményének. Lényegében életképek sorozatáról van szó, kevés szöveggel. Nem úgy íródott, mint a színpadi művek általában, ezért filmes eszközökkel szeretnék élni, sokat vetíteni, ezzel mai asszociációkat felvetni, akár hangeffektek használatával is. A nyitány alatt mintegy beúszunk abba a világba, ahol a történet játszódik. Az ókori kultúra nagy motívumai, jelképei, Athén és Róma mellett talán kitekintünk Párizsra, Londonra, Berlinre, sőt New Yorkra is.

Oberfrank Péter az élet legnagyobb ajándékának nevezte, hogy először dolgozhatnak együtt karmester-rendező minőségben. Mennyire inspirálják egymást?

A közös estjeinken Péter zongorán játszott, én pedig szépirodalmat, verseket mondtam. Testvérként félszavakból is értjük egymást, bármikor felhívhatom őt, hogy átbeszéljük a színpadi kérdéseket. Mindez egy másik karmesterrel nem lenne ilyen egyszerű. Az Athén romjai zenei szerkezetét is vele egyeztetve alkottuk meg. Nincsenek falak, korlátok közöttünk, bízunk a másikban, és ez a közös munkánkon is érződik. ○

HEREND

PORCELÁN



TRADÍCIÓ-INNOVÁCIÓ

- Budapest Porcelán Palota**
H-1051 Józsefnádor tér 10-11.
Tel.: +3620 241 5736
- Budapest Belvedere**
H-1061 Andrásy út 16.
Tel.: +361 374 0006
- Budapest Hadik**
H-1014 Szentháromság u. 5.
Tel.: +361 225 1051
- Budapest Reptér**
H-1185 Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér, SkyCourt

Régi-új mesék

Szerző: Papp Tímea

A Hoffmann meséinek van terjedelmes mennyiségű hiteles kézírata, kritikai kiadása, de nincs definitív verziója. Fodor Géza „*ismeretlen remekmű*”-nek nevezte Offenbach befejezetlenül maradt operáját, amelyre – szintén Fodort idézve – önmagában nem, csak interpretációtörténetileg tekinthetünk. Ezt a történetet írja tovább az Opera előadása, amelyet Székely Kriszta rendez.



○ Székely Kriszta | Fotó: Nánási Pál

Az operának meglehetősen kaotikus az őstörténete, amihez hozzátartozik egy évtizedekre torz formában kanonizálódott verzió, az 1970-es évekből származó alapmű-rekonstrukció, majd a magángyűjteményekből hatalmas mennyiségben előkerült kéziratok, amelyek mind hitelesek, de sokszor egymást fedik, miközben még mindig hiányosak. Ebből az anyagból hogyan válogattatok?

Szabó-Székely Ármán dramaturg és Kesselyák Gergely intenzív kutatásaival indult a munka, de minél inkább beleástuk magunkat a darabba, annál nehezebbé vált bizonyos döntések meghozatala. Eljutottunk egy pontra, ahol vettünk egy nagy levegőt, és Kesselyák Gergely javaslatára a Pierre Barbier-féle verziót választottuk alappéldánynak. Ebből húztunk és ebbe kerültek a kiegészítéseink, mert kortárs előadást szeretnénk volna létrehozni,

ami a mai nézőhöz szól dramaturgiájában és látványvilágában is. Filmeken, sorozatokon szocializálódunk, és azoknak a ritmusában gondolkodunk még akkor is, ha operát nézünk. Dramaturgiailag és zeneileg is egy nagyon sűrű szövetű anyag jött létre, amelyben jól vegyíthető a valóság és a belső világunk által projektált mese, belső igazság vagy félelem. Ebben a darabban – amit az opera műfaja eleve az abszurdba emel – meséken és a mesékbe belépő valós szereplőkön keresztül látjuk azt, ahogyan a személyiség árnyoldalai felnagyítódnak. A saját életünkben is így működünk: nem mindig vesszük komolyan a saját belsőnk, azt a világot, ami elég erősen meghatározza a másokhoz való viszonyunkat, azt, hogy milyen típusú szorongásainkat vagy szabadságainkat vetítjük ki másokra.

Hogyan döntöttetek a Múzsza szerepét és a szerelmek sorrendjét illetően?



○ A Hoffmann meséi első színpadi próbája | Fotó: Rákossy Péter



○ Hoffmann meséi díszletállítás | Fotó: Nagy Attila

Az előjátékba betettük a Múzsza átalakulásról szóló áriáját, ami keretet szolgáltatva megmagyarázza, miért nézzük ezt a történetet, és ki ez a Nicklausse nevű, Hoffmann-t folyamatosan kerülő, furcsa, élcelődő alak.

A Múzsának van némi köze a romantikus művészmitoszhoz, az ihlet és a világtól való elzártság vagy a tudatmódosító szerek kérdéséhez, ő az, aki magáénak akarja tudni a főhőst, és így fontos ellenpontja annak, amit Hoffmann az életben keres.

Nagyon különlegesnek látom ezt a művet, mert a Hoffmann-történetek horrorisztikus, szinte freudi, komplexusokkal, félelmekkel teli világába ka-lauzolja a nézőket, és ezáltal unikális helye van az operairodalomban. A játék tere egy hiperrealisztikus, szinte filmszerű díszlet. Ebből nem

mozdulunk ki, de bízom abban, hogy elválnak egymástól azok a sötét, de humorral teli világok, amelyeket az itt megjelenő szereplők megidéznek.

A szerelmek sorrendje Olympia, Antonia és Giulietta, mert úgy éreztük, hogy bár az Antonia-képben felnövekszik a zene, mégis klausztrófob, zárt ez a világ, és muszáj kinyitnunk a történetet.



○ Hoffmann meséi díszletállítás | Fotó: Nagy Attila



A Hoffmann meséinek díszletfestése az Eiffel Műhelyházban | Fotó: Nagy Attila

A szereposztás alapján úgy tűnik, két különböző előadás készül, hiszen az egyik szereposztásban a hármas főszerepet Kolonits Klára alakítja, a másikban pedig Jónás Réka Piroska (Olympia), Ádám Zsuzsanna (Giulietta) és Horti Lilla (Antonia) látható. Ez a te döntésed volt, vagy a felkérés erre érkezett?

A Magyar Állami Operaház megkeresése erre a két szereposztásra szólt. Kezdetben picit nehezen tudtam elképzelni, de hamar átalakult jóféle, inspiráló kihívássá, és kíváncsian várom, hogy ugyanabban a keretben, de különböző művészekre szabva hogyan születnek meg a képek. Kolonits Klára nagyszerű és különleges tehetségű alakja a magyar operajátszásnak, akinek méltó, szép feladatot jelent, hogy ezt a hármas bravúrszerepet elénekelje. Nagyon várom a vele való munkát, már csak azért is, mert bár évek óta jó barátságot ápolunk, még sosem dolgoztunk együtt. Különleges pillanat lesz, és bízom benne, hogy a jó kapcsolatunk ezáltal csak megerősödik. A másik szereposztásban három szintén kiváló művésznő működik közre. Egyrészt azért, mert hárman vannak, másrészt pedig azért, mert pályájuk más szakaszában tartanak, mint Klári, biztosan más tartalmakkal gazdagodik az előadás.

Alapvetően prózai színházban dolgozol, de viszonylag gyakran kirándulsz a zenés műfajba. Miért szeretsz operát rendezni?

Nagyon leegyszerűsítve a színházrendezés arról szól, hogyan helyezünk egymás mellé különböző hatásokat. Az opera esetében eleve adott a hatóanyag, a zene, ami megkérdőjelezhetetlen és kiolthatatlan, a művészet összes ága közül a legprimérből és legzsigeribb hatású. Nincs olyan festmény, ami olyan elementáris erővel hatolna az ember lelke legmélyére, mint négy egymás után leütött hang a zongorán. Ez nekem olyan érzetet ad, mintha nem is a földön dolgoznék, hanem egy szuperszonikus rakétán ülnek.

A zeneszerző elvégzi a munkád nagy részét?

Bevallom, időnként jobban szorongok egy zenés rendezésnél, mint egy prózainál, mert adott egy remekmű, amit a színpadon és a zenekari árokban hatalmas munkával szólaltat meg rengeteg ember, úgyhogy nekem nincs feltétlenül könnyebb dolgom. De az például csodálatos, hogy úgy kezdődik egy opera próbafolyamata, hogy az énekesek pontosan tudják a szerepet, és azonnal a munka manuális részével tudunk foglalkozni. Bármikor dolgoztam az Operában, az énekesek részéről mindig kíváncsiságot éreztem, azt, hogy szeretnék volna színészileg meghaladni önmagukat; azért pedig én vagyok hálás, hogy a műfajról tudok tőlük tanulni. ○

KEPMÁS

MAGAZIN | nőknek és férfiaknak

AZ OLVASÁS ÖNMAGUNKKAL
TÖLTÖTT MINŐSÉGI IDŐ



INSPIRÁLÓ
INTERJÚK ÉS
TÖRTÉNETEK



HITELES ÍRÁSOK
AZ ÉLETRŐL



LÉLEKTAN A
HÉTKÖZNAPOKBAN



KULTURÁLIS
TARTALMAK



SZAKÉRTŐI
TANÁCSOK



KEPMAS.HU
ELOFIZETES@KEPMAS.HU

A digitális világ hősei

Szerző: Filip Viktória

Nem is olyan rég útjára indult két, az oktatás területéhez kapcsolódó kezdeményezés, amelyből az Opera sem maradhatott ki. A *Lázár Ervin Program* általános iskolások, míg a *Csontváryval a magyar kultúra útján* egyetemisták számára jött létre. A világjárvány persze ebben a vonatkozásban is jelentős akadályokat gördített a megvalósítás elé, de a diákok, a tanárok és az Opera is *jól vizsgáztak* a nehéz időkben.

Az, hogy minden tavasszal és ősszel tanulók vidám zsvajjától hangos az Erkel Színház, már megszokottá vált, hiszen Magyarország legnagyobb szabású színházi oktatási programja, az *OperaKaland* 2013 óta futott. 2014-ben a közgyűjtemények csatlakozásával mindez KultúrKalanddá bővült, nemrég pedig újabb átalakulás következett be. A nyolcadikosoknak azonban az intézmény változatlanul



Hangfolyam Tanfolyam, Bátori Éva operabénekes előadása, 2021 | Fotó: Nagy Attila

mesés élményeket kínál a Lázár Ervin Program keretében. Az EMMI Kultúráért Felelős Államtitkársága 2019 őszén tette közzé felhívását, mely szerint szociális helyzettől és lakóhelytől függetlenül minden, az 1-8. évfolyamon tanuló általános iskolai diák, valamint 6-8. évfolyamos gimnáziumi tanuló részére tanévenként egyszeri alkalommal ingyenesen biztosítja a színházi, tánc- és cirkuszi előadások, komolyzenei hangversenyek, múzeumok, illetve az őshonos állatok bemutatóhelyei látogatásának lehetőségét. A tanterületek bevonásával a Klebelsberg Központ szervezi a programot, amely során minden nyolcadikosnak egyszer el kell látogatnia



Lázár Ervin Program, 2020 - Olasz nő Algírban c. előadáson | Fotó: Rákossy Péter

egy budapesti kulturális intézménybe, amely lehet többek között a Nemzeti Színház, a Budapesti Operettszínház vagy épp a Magyar Állami Operaház. Az opera és balett a nyolcadik osztályosok programjában szerepel, így 2020 februárjában mintegy 1000 diák és csaknem 100 kísérő tekinthette meg az *Olasz nő Algírban* című Rossini-művet. Ekkor lépett színre váratlanul a leggonoszabb szereplő, a koronavírus, aki átröpítette a történetet az Óperencián túlra, az online világ kellős közepébe.

„A digitális oktatás rendkívül megnehezítette a megvalósítást, különösen a Lázár Ervin Program esetében – fűzi tovább a cselekmény szálait Kákay István, az Opera képzési vezetője. – Az általános iskolások nem jöhettek el személyesen a színházba, pedig ennek a korosztálynak a zenéhez és operához való szoktatásához elengedhetetlen, hogy élő előadást lássanak, hogy felmenjen a függőny, hogy tapasztalassanak, hogy átérzhessék, milyen egy nagyobb közösség tagjaként egy művészi produkció befogadjának lenni. A világjárvány miatt 2020-ban elmaradt előadásokat Fekete Péter kultúráért felelős államtitkár úr engedélyével 2021 tavaszán pótolhattuk digitális keretek között. Ennek köszönhető, hogy csaknem 25 000 diák és tanáruk tekintették meg a *Szerelmi bájital* és a *Gianni Schicchi* című operákat egy link segítségével, ami egy hónapon át volt elérhető számukra. A visszajelzések alapján az előadások – különösen a *Szerelmi bájital* – elnyerték a gyerekek tetszését, így elmondható, hogy a körülményekhez képest az Opera sikeresen teljesített.”

Az új helyzet nem csak az előadások megtekintésének módját változtatta meg, hanem a felkészítő anyag felfrissítését is magával hozta. A tanárok az OperaKalandnál is számíthattak erre a kiadványra, ami most Jávorszky György nemzetközi kommunikációs projektmenedzser munkája nyomán több oldalon, új köntösben, számos érdekességgel, ábrákkal, sok-sok képpel fűszerezve, háttér-informáci-

A megfelelő hangot ütötte meg?

Aki szeret énekelni a zuhany alatt, az valószínűleg tudja, hogy néha rosszul énekel. De mi a helyzet a profi énekesekkel?

Ők mennyire tudják felmérni saját képességeiket? És milyen szerepet játszik önértékelésük abban, hogy jobb zenészé váljanak? Ezekre a kérdésekre keresett most választ a frankfurti Max Planck Institute for Empirical Aesthetics, valamint a New York University és a University of Hamburg kutatócsoportja hivatásos énekesek körében végzett vizsgálatában, melynek eredményeit a *Journal of Voice* című folyóiratban foglalták össze. Egy stúdióban felvették, amint a kutatás résztvevői – akik valamennyien női szopránénekesek voltak – a „Happy Birthday” c. dalt énekeltek, majd arra kérték őket, hogy hallgassák meg az összes felvételt, és értékeljék mind saját, mind kollégáik hangmagasságának pontosságát. „Az eredmények azt mutatják, hogy önértékelésükben az énekesek meglepően pontatlanok voltak: a legtöbben túlbecsülték saját teljesítményüket” – mondta Pauline Larrouy-Maestri, a tanulmány vezető szerzője. A kutatók emellett összefüggést figyeltek meg az énekesi kompetencia és az önértékelési képesség között: minél jobb az énekes (a hangmagasság-pontosság szempontjából), annál jobbnak értékelte magát. Ez az eredmény meglepő, hiszen egy adott terület szakértői általában hajlamosak alábecsülni az adott területen szerzett képességeiket. A tanulmány tehát nemcsak azt hangsúlyozza, hogy még a profi énekesek sem feltétlenül értékelik helyesen saját énekesi teljesítményüket – arra is utal, hogy az önértékelés kulcsfontosságú tényező lehet a kivételes zenei képességek kialakulásában.

mindent napról napra
pszichológia

ókkal, videókkal, bővebb hallgatási segédlettel kiegészítve került a tanárok kezébe. Az új típusú felkészítő anyag 2021 őszén is elérhető lesz, de az Opera ismét nyilvános előadásokra, *A telefon* és *A színgazgató* című egyfelvonásosokra invitálja a diákokat – mind a 27 000-et. Az operaelőadások helyszíne ezúttal az Eiffel Műhelyház lesz, és mivel a Bánffy terem befogadóképessége néhány száz fő, hatvan, jórészt őszi, kisebb hányadban tavaszi előadás szerepel a kijárlásban. További állandó tényező – elsősorban Budapesten – az Opera Nagyköveteinek 45 perces felkészítő előadása az iskolákban a színházlátogatást megelőzően, az élmények utólagos értékelése, feldolgozása pedig változatlanul a pedagógusok feladata marad.

A Lázár Ervin Program az általános iskolások magas kultúrához való hozzáférését segíti, a Csontváryval a magyar kultúra útján elnevezésű kezdeményezés célja pedig az egyetemi hallgatók széles körű műveltségének elmélyítése a magyar kultúra vezető intézményeinek programjai segítségével. Az egyetemeken maguk jelentkezhetnek az EMMI-nél, a diákok kreditpontot kapnak, ha felveszik a tantárgyat és művészeti áganként megtekintenek – akár személyesen, akár online – egy-egy előadást, majd gondolataikat írásban is rögzítik. A kulturális palettát a Magyar Állami Operaház mellett az Óbudai Danubia Zenekar, a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ, a Szépművészeti Múzeum, a Magyar Nemzeti Galéria és a Nemzeti Színház is színesíti.

„Ezzel a programmal könnyebb dolgunk volt – mesél tovább Kákay István. – Az egyetemisták már évek óta digitális oktatásban vesznek részt, önálló tanulásra képesek, hozzá vannak szokva a számítógép használatához, könnyebb elérni őket ilyen módon. Nekik tavaly is és idén tavasszal is három különböző előadást kínáltunk fel: 2020-ban *Az álarcosbált*, *a Carment* és *a Székely fonót*, 2021-ben *a Poppea megkoronázása*, *a Mester és Margarita*,



© Hangoló, 2020 – Mona Dániel | Foto: Berecz Valter

valamint *A szerelemről és más démonokról* című operákat nézhették meg regisztrációt követően. A felvételeket feliratoztuk, mert nagy örömünkre számos külföldi hallgató érdeklődik a magyar operajátszás iránt. A darabok vetítése előtt Mona Dániel zenetörténész kollégánk felkészítő előadást tartott, tavaly pedig még az opera megtekintése után elemző beszélgetésre is sor került a vezetésével. A diskurzus élőben, internetes felületen zajlott, és azt tapasztaltam, hogy az egyetemisták egy része igen jártas az operák világában, így nagyon jó kérdéseik, meglátásaik voltak. Sikerként értékelem, hogy bár 2020-ban csak online lehetőséget tudtunk biztosítani, az őszi és a tavaszi szemeszterre is jelentkeztek a fiatalok. Tavaly a Semmelweis Egyetem, idén már a gödöllői Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, valamint a Nemzeti Közszolgálati Egyetem hallgatói is részt vettek a programban. Számuk szemeszterenként csaknem 500 fő volt, de reményeink szerint a kör a jövőben tovább bővül majd más felsőoktatási intézmények csatlakozásával.”

Így történt, hogy a koronavírus ármánykodásai ellenére, a viharosan változó és szokatlan körülmények dacára (vagy épp következtében) a nyolcadikos diákok és tanáraik, valamint az egyetemi hallgatók és persze az Opera is egyszerű résztvevőkből az online térben is otthonosan mozgó szereplőkké váltak. ○



Magyar Hang

A kritikus polgárok lapja

Megjelenik minden pénteken.

Fizessen elő, vagy keresse a boltokban és újságosoknál!

Hang.hu



Himnuszok és Te Deumok

Szerző: Pallós Tamás

Szeptember 5. és 12. között – 1938 után ismét – a Budapesten sorra kerülő 52. *Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszuson* sokszor elhangzik majd a nyolcvanhárom évvel ezelőtt született, de ez alkalomra zenei szempontból „korszerűsített” *Oltárszentség-himnusz*, amely így kezdődik: „Győzelemről énekeljen Napkelet és Napnyugat...”. A NEK művészeti, szakrális vonatkozásai a Magyar Állami Operaház együtteseit is érintik.



○ Sapszon Ferenc

Az 1938-as budapesti világtalálkozóra Bangha Béla páter szövegére, Koudela Géza által komponált közkedvelt népének lett az idei kongresszus zenei mottója, „vezérmotívuma” is. Miután a NEK titkársága által kiírt himnuszíró pályázatra beküldött művek között nem találtak minden elvárásnak megfelelőt, a „Győzelemről énekeljen Napkelet és Napnyugat” felfrissítése mellett döntöttek. (Kovács) Ákos dalszerző, előadó menedzselte az új változat elkészítését, amelynek hangszerezését barátja, Pejtsik Péter, az After Crying alapítója vállalta. Időközben a felvétele is elkészült három tehetséges ifjú énekessel: Nagy Bogival, Dánielfy Gergővel és Czinke Mátéval.

A NEK központi liturgikus eseményeinek zenei felelőse, Sapszon Ferenc karnagy is azt a véleményt erősítette, hogy Koudela és Bangha közkedvelt opusa maradjon a régi-új himnusz:

„Tényleg minden benne van: bensőségesen, mélyen foglalkozik az Eucharisztia titkával, ugyanakkor mondanivalója kiterjed az egész világegyetemre, és a népek közti egység vágyát is megfogalmazza. Egyszerű, mégis hihetetlen mozgósító erővel bír. Pontosan olyan, amilyennek egy himnusznak lennie kell. A szöveg, a dallam és a karakter megtartásával, többféle variációban fog megszólalni szeptemberben ez az ének, amelynek hangfelvételén 2020-ban az Opera Zenekar és a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola gyermekkara is közreműködött.”

Az Opera együtteseivel való kooperációról Sapszon Ferenc elmondta: a 2019/20-as dal-színházi szezonra *Keresztény évadot* hirdető főigazgató, Ókovács Szilveszter kezdeményezte a Magyar Állami Operaház Zenekarának és Énekkarának szerepvállalását az eredetileg 2020 szeptemberére kitűzött világtalálkozón. Jóllehet a koronavírus-járvány miatt egy évet csúszott a program, idén nyárra konkretizálódott, hogy az Opera Zenekar szeptember 7-én a Rózsák terén álló Árpád-házi Szent Erzsébet



○ A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus sajtótájékoztatója | Fotó: Ambrus Marcsi

tartandó szertartást a hangolódás jegyében egyházzenei koncert előzi meg. A műsor részét képező *Budavári Te Deumot* az Opera főzeneigazgatója, Kocsár Balázs vezényli. A karvezető szerint ez a mindíg „aktuális” Kodály-mű egy óriási istendicsőítő hálaadás lesz hazánkért, az együttlétért és a ritka alkalomért is, hogy a pápa személyesen zárja le a nagyszabású programsorozatot az ünnepi misével.

Kodályon túl többek között Liszt- és Harmat-kórusművekkel készülnek a bevonulásig tartó „hangolóra”. A liturgia állandó részeinek „alapját” a kar és a hívek váltakozó énekével megszólaló, világszerte jól ismert VIII. gregorián mise (*Missa de angelis*) adja majd. A szertartás keretében elhangzik még Kodály *Pange lingua*-ja, kortárs darabként pedig Horváth Márton Levente motettája. A szentmisét Vaughan Williams oltárszentség-himnusza, valamint Marc-Antoine Charpentier híres *Te Deum*a zárja. De természetesen a kongresszusi himnusz sem maradhat el. Sapszon Ferenc szándéka, hogy akkor a nagyzenekarral kísért változata szóljon meg a Hősök terén. ○

plébániatemplomban, és szeptember 10-én a Hungexpo „A” jelű csarnokában bemutatandó szentmisén teljesít egyházzenei szolgálatot. A szeptember 12-i ünnepi záróeseményen, illetve a Ferenc pápa által celebrált szentmisén – amelyen egy kétezer fős egyesített énekkar látja el a zenei szolgálatot – az Opera Zenekar és Énekkar is közreműködik. A Hősök terén



○ A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus sajtótájékoztatója | Fotó: Ambrus Marcsi

Ablak Európára

Szerző: Jászay Tamás

Július óta már a negyedik kiváló minőségű operafelvétel érhető el az Opera repertoárjából a világszerte ingyenesen működő *OperaVision* felületein. Luke O'Shaughnessy projektmenedzser a program bemutatása mellett mesélt arról, milyennek látja a magyar operajátszást.

Az európai operaházak előadásait közvetítő OperaVision 2017 óta működik. Hogyan indult a projekt?

Ez valójában a program második fázisa: 2014-ben az Opera Platformon tizenöt operaház streamelte az előadásait rajtunk keresztül. Akkor még semmilyen európai tapasztalat nem létezett a formáról. Az indulásban a német-francia Arte csatornának komoly szerepe volt, hiszen ők ismerték a livestream működését, tudtak feliratozni is. Nekünk a nemzetközi kapcsolati hálónk volt erős, így közösen kezdtünk, havi egy-két streammel. A sikereket látva 2017-ben a Kreatív Európa program jóvoltából megdupláztuk a résztvevők számát, a budapesti Opera is ekkor lett a partnerünk. Jelenleg 17 ország 29 operaházával működünk együtt. Látva, hogy a finanszírozás biztos lábakon áll, merész döntést hoztunk: az összes streamet a YouTube-on is közzétettük. Az

OperaVision szó szerint globálisan láthatóvá vált, többé nem csak európai nézőink voltak.

De miért van szüksége az operarajongóknak egy online streaming platformra?

Az operaházak mindig erősen támaszkodnak a helyi közönségükre, javarészt velük töltik meg a nézőteret, meg persze turistákkal. Jogos a kérdés: miért kellene meggyőzni az embereket, hogy inkább maradjanak otthon, mint hogy elmenjenek az operába? Szerintünk a két dolog nem zárja ki egymást, sőt! A streaming az operaműfaj népszerűsítésének korszerű módja. A legelkötelezettebb rajongók sem tudják bejárni a kontinenst egy-egy bemutatóért. Mi ablakot nyitunk, amin keresztül látható, mi történik Európa színpadain. Nem állandó archívumot építünk, a legtöbb előadás legfeljebb fél évig látható, a mára koncentrálnak.

LUKE O'SHAUGHNESSY

Az operaházak jelentkeznek a programba, vagy önök keresik meg őket?

Voltak intézmények, például Bécsben vagy Londonban, akiket feltétlenül a hálózat tagjaiként akartunk látni, mert már 2014-ben komoly tapasztalatuk volt a streamelésben. Cél volt, hogy a nagy, híres intézmények mellett kisebb, kevésbé ismert házak is jelen legyenek. 2017-től aztán az igazgatók egymásnak ajánlottak minket, a szervezet organikusan nőtt.

Milyen típusú előadások alkotják a repertoárgerincét?

Messzebről kezdem a választ: rengetegen néznek minket az Egyesült Államokban, ahol az operajátszás mást jelent, mint nálunk. Ez inspirálóan hat, szívesen mutatjuk meg, milyen sokszínű a zenés színházi műfaj Európában. Szeretünk minden operaházból helyi érdekességeket mutatni, de a kanonizált műveket is üdvözljük. Küldetésünknek tartom, hogy olyan szerzőket is elővegyünk, akiket saját hazájukon kívül alig ismernek. Meglepő lehetett, hogy Erkel *Bánk bán*-ját műsorra tűztük, de nem csalódtunk: komoly siker lett.

Nagyszerű ezt hallani. Mit tudnak a nézőikről, kikből állnak?

Az OperaVision tartalmához regisztráció nélkül hozzáférhet bárki. Ezért nincs pontos válasz a kérdésre, de azt tudom, hogy hányan és honnan néznek minket. Egy korábbi felmérésünk alapján elmondható, hogy Észak-Amerika értelmiségi rétege, tanárok és egyetemi emberek különösen kíváncsiak

ránk. Igyekszünk különböző nézőket megszólítani, és itt az operához kapcsolódó kísérőanyagokra gondolok. A honlapunkon előadásrészleteket, beszélgetéseket teszünk közzé az alkotókkal, szöveges vagy animált összefoglalót a cselekményről; csupa olyasmit, ami elsöre talán kevésbé hat nyomasztóan, mint egy háromórás operát végignézni.

Nem furcsállják az operarajongók, hogy az OperaVisionnek van saját TikTok oldala is?

Bizony, ráadásul ott minden tartalmat egy percnél rövidebb időbe kell sűríteni. Ez a platform főleg a fiataloknak szól, akik ismerkednek az operával, de muszáj megjelennünk ott is. A streaming forma maga után vonja, hogy minden lehetséges online fórumon feltűnjünk. A TikToknak komoly edukációs szerep jut, amikor „öt dolog, amit nem tudtál az operáról” típusú tartalmakat készítünk oda.

© Bánk bán, 2017 | Fotó: Nagy Attila



© Luke O'Shaughnessy



Hogyan hatott a pandémia a programra? Úgy hiszem, hogy a karanténból, az online közvetítések fellendüléséből profitálhatott az OperaVision.

Így van: az azonnali reakciónk az volt, hogy a nézőknek több szolgáltatást kell nyújtanunk, támogatva az operaházakat és segítve az otthon ragadt nézőket. Az operaházak archívumaiból válogatva tematikus hónapokat hoztunk létre, volt, hogy Mozartra, máskor az angol nyelvű operákra koncentráltunk. A nézettségünk óriási mértékben nőtt: az összes felületünkön 2017 óta körülbelül 18 millió megtekintésnél járunk, de ennek a fele tavaly március óta generálódott. A pandémia lecsengése után átlagosan havi három-négy előadással jelentkeztünk: ez a tempó lehetővé teszi, hogy mindegyik bemutató kellő figyelmet kapjon. A karantén más új lehetőségeket is hozott: fiatal norvég énekesekkel mutattunk be egy operát, amit egy Londonban élő rendező Zoomon állított színre.

Akkor nem csak az ismert operákat nézzük, hanem fogékonyak vagyunk az újdonságokra is?

Alapvetően tudható, mit néznek majd sokan: az ismerős címek mellett helyek is vonzóak, mint például a Covent Garden vagy az amsz-

terdami opera. De azért vannak meglepetések: Klaipedában egy hajógyárból, rendkívül izgalmas környezetben közvetítettük *A bolygó hollandit*, hatalmas siker volt.

A Magyar Állami Operaház a Bánk bán, a Jancsi és Juliska, A kairói lúd, avagy A rászedett völgy után ebben az évben az Andrea Chénier-vel szerepel az OperaVision kínálatában. Mít gondol mindezek alapján a magyar operajátszásról?

Nehezet kérdez... Az biztos, hogy nagyon változatos a repertoár. Fontos, hogy komoly szándék érezhető a nemzeti operakincs megmutatására, aminek szép példája a Bánk bán. Jelen vannak a hagyományosabb, mégis viszonylag ritkán előkerülő címek: az Andrea Chénier egészen más, mint egy sokat játszott Mozart-opera. Az intézmény szereti kitapogatni a repertoár határait, A kairói lúd erre is jó példa, hiszen igazi ritkaság, a bemutatása bátor tett. Látszik, hogy a kreatív csapatok bátran dolgozhatnak: a Jancsi és Juliska vizualitása mellbevágó volt. Folytatni fogjuk az együttműködést, az Eiffel Műhelyházat izgalmas helyszínnek tartom. És jól jönne több Erkel az OperaVision kínálatában – a színházra és a zeneszerzőre is gondolok. ○

ÚJ RITMUSBAN A GAZDASÁGGAL

ÜZLETI HÍREK, ELEMZÉSEK, TRENDEK
SZAKMAI FORRÁSBÓL, KÖZÉRTHETŐEN



VILÁGGAZDASÁG

Megújult külsővel és tartalommal várja Önt a gazdasági hírek hiteles forrása, az Ön üzleti szakértője, a **VG.HU**

Olvassa Ön is mindennap a legfrissebb üzleti híreket!



„Ha szereted őket, ők is szeretni fognak téged”

Szerző: Braun Anna

Több, mint két évtizedet töltött a világ színpadain, Budapestre a Lett Nemzeti Operabalett együtteséből érkezett 1998-ban. A balettirodalom főszerepeinek javát eltáncolta, amikor úgy döntött, hogy otthagyja a rivaldát az oktatásért. Radina Dace ma *a Magyar Nemzeti Balettintézet művészeti vezetője*, akit a sorsfordító vagy épp a nehezebb pillanatok talányairól is kérdeztünk.



○ Radina Dace a Magyar Nemzeti Balettintézet növendékeivel | Fotó: Nagy Attila

nálnak. Innentől kezdve pedig minden működik magától – ha a növendékek tiszteletben tartják a mestert. Ez pedig belülről fakad: én tisztelem és szeretem a saját növendékeimet, és sokszorosan kapom vissza tőlük ezt. Szerintem a mi kapcsolatunk kölcsönösségen alapul. De bármilyen területen foglalkozol gyerekekkel, az alapvető szabály szerintem az, hogy ha te szereted őket, ők is szeretni fognak téged.

Amikor a kislánya megszületett, még nem voltak növendékei, nem volt MNBI. Mennyire volt tudatos ez a váltás szülés után?

Adél most hétéves. Az érkezése után másfél évvel még visszamentem az Opera társulataiba dolgozni. Nagyon kemény időszak volt, sorra vettem vissza a főszerepeket. Sokszor jött velem a terembe, miközben a próbák szünetében szoptattam. Nagyon elfáradtam a végére. Majdnem hároméves volt, amikor abahagyta a szopizást. Én akkor már azt éreztem, hogy teljesen kimerültem. Letáncoltam az életem, tizenhat éves koromban már nagy együttesel színpadon álltam kartáncosként, majd szépen haladtam előre, huszonnégy éven keresztül. Ez rengeteg idő.

Nagy dilemma volt?

Úgy éreztem, hogy nem tudok kettészakadni: egyetlen gyerekem van, és nem tudom neki azt nyújtani, amit szeretnék. De az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy egész fiatalon láttam, hogyan kopnak el hatalmas tehetségek negyven felett, hogyan kapaszkodnak sokan a spicc-cipőbe még akkor is, amikor már csak önmaguk árnyékaként teljesítenek. Már akkor eldöntöttem, hogy én akkor hagyom abba ezt a típusú munkát, amikor a legjobb vagyok. A lehetőség pedig éppen szembejött, indult az MNBI.

Solymosi Tamás váratlanul felkérte mesternek?

Igen, én pedig azt mondtam, hogy már nem érzem magam jól, már nincs bennem annyi

Az elmúlt bő egy évben a Magyar Nemzeti Balettintézet (MNBI) növendékei csak néhány hetet töltöttek a termekben, javarészt otthon, digitális keretek között tanultak. Amikor a járványhelyzet engedte, mégis voltak előadásaik, a harmadik hullám lecsengésekor a vizsgáikat is letették. Hogy tudták megtartani a gyerekek figyelmét, motivációját, hogyan táplálták a lelkesedésüket?

Azt hiszem, a növendékek és a közöttünk levő kapcsolat a titka mindennek: ők megbíznak bennünk, tudják, hogy amit mondunk, annak van értelme és célja, mi pedig nagyon igyekszünk fenntartani az érdeklődésüket. Különleges és izgalmas feladatokat találtunk

ki: voltak mesterek, akik koreográfiákat alkottak nekik, mások arra ösztönözték őket, hogy ők maguk készítsenek tánctervet. Arra is volt példa, hogy fitneszórát tartottam nekik, planket és hasizomgyakorlatokat végeztünk boogie-woogie zenére, átöltözhetek haspólóba és leggingsbe, amit általában nem szoktunk csinálni, de most erősítette a közösségi élményt. És persze sokkal többet beszélgettünk. Meséltem a saját hétköznapijaimról, arról, hogy Adél (Radina Dace lánya – a szerk.) mit csinál, szóba kerültek a kutyáim, és megtárgyaltunk bármit, ami épp érdekelte őket.

Ez a közvetlenség merőben másnak tűnik, mint az, amiben a mesterek korosztálya felnőtt. A Vaganova-módszerhez



○ Radina Dace kislányával

a szigor, esetleg a kegyetlenségig menő perfekcionizmus társul a kívülálló számára.

A Vaganova-rendszer arról szól, hogy a klasszikus balett mozdulatait milyen gyakorlatokon keresztül, milyen szisztéma szerint tanítjuk. A fegyelem persze elsőrendű dolog, de az alapját nem az aktív fegyelmezés szolgálja, hanem az, hogy a gyerekeket érdeklí az, amit csi-



○ Radina Dace Rujp Katicával a TANZOLYMP Nemzetközi Táncfesztiválon

erő, ami ehhez kell, úgyhogy elköszöntem a színpadtól. Egyik napról a másikra váltottam. Azóta mindent beleadok az iskolában végzett munkámba, és rengeteget dolgozom, koreográfálok, minden nap – amikor az kinyithat – a balett-teremben vagyok, így megtartottam, ami nekem fontos. Azért sem éreztem nehéznek ezt a döntést, mert az aktív éveimben tényleg mindent eltáncoltam, amit el akartam. Kiténcoltam magam, jót tett a váltás. A gyerekek pedig fantasztikusak, sok

energiát kapok. Sosem gondoltam volna, hogy ennyi szeretet és törődés árad majd felém tőlük. Más ez a munka, mint a felnőttekkel. Velük lassabban épül a kötelék, nincs azonnali visszajelzés, viszont sokkal mélyebb és tovább tart a kapcsolat. Amennyit adsz, annyit kapsz. Még ha fáradtan mérs is be a balett-terembe, az óra után szinte hazarepülsz, annyi erő sugárzik át.

Ebben az otthoni évben nem hiányzott nagyon ez a szeretet, ez a pörgés?

Engem is meglepett, hogy mennyire nem éreztem szükségét annak, hogy szaladjak, fussak valahova. Az első pár hétben meg kellett szokni, át kellett állítani a gondolataimat, de utána kifejezetten jól esett. Egyébként sem voltam soha bulizós fajta. Jobban szeretem a visszavonulós, baráti beszélgetéseket néhány pohár bor mellett.

A férje szakmabeli?

Egyáltalán nem, de megszokta az elmúlt egy évtizedben ezt az életet. Elfogadta, hogy nincs hétvége, folyamatos a pörgés, hogy

figyelni kell az étkezésekre, hogy előadás előtt nem eszem, hogy ki kell nyújtani a lábam fekvéskor. Az élet legapróbb helyzeteiben is vannak speciális dolgok, de ő megtanulta, hogy a mi életünk ilyen.

A növendékeket mennyire tréningezik a táplálkozással kapcsolatban?

Ez nagyon fontos téma, hiszen egyszerre kell figyelni arra, hogy elegendet és táplálót egyenek, és arra is, hogy akkor se essenek túlzásba, ha rengeteget mozognak. Megtanítjuk őket egészségesen és tudatosan enni: nincs tiltás, de vannak alapvető szabályok. Mindent lehet, de nem bármikor és akárhányszor. Szabad tortázni is, ha van alkalom. Ebben nem vagyok elég tudatos egyébként, de óriási szerencsém, hogy egyáltalán nem szeretem az édességet. Amikor abbahagytam az aktív táncolást, azonnal felszaladt néhány kiló. Balerinának így már nehéz lennék, de „civil embernek” jól nézek ki, ezzel pedig elégedett és boldog vagyok. ○

Rovatunkban arra kérjük az interjúalanyt, hogy szólítsa meg egy másik tár vagy hangfaj művészt egy kérdéssel, ami régóta foglalkoztatja, de még sohasem volt alkalma feltenni. Előző számunkban Andrassy-Neuenstein Krisztina énekkari művész, betanító zongorakísérő erre volt kíváncsi: „Hogyan érintette a kényszerűség, az online térbe való átfordulás? Növendékeinek sikerét, előadásai hatását meg tudja élni valamiképpen, illetve oktatóként miként viszonyul az online történő tanításhoz?” Radina Dace válasza így hangzik: „Nagyon kemény tizennégy hónapot tudhatunk magunk mögött, nehéz volt nekem is, a tanítványaimnak is. Ezt az időszakot rengeteg online munkával, Zoom-gyakorlással töltöttük, miközben lélekben is meg kellett erősítenem őket abban, hogy tartsanak ki, jó úton járnak, jól dolgoznak. Amikor vége lett az első hullámnak és újra találkoztunk a teremben, bizonyossá vált, hogy hatékonyan végeztük a feladatunkat otthon – például a hűtőbe kapaszkodva a balettrúd helyett –, mert a gyerekek kiváló állapotban voltak. A legnagyobb sikerélményt az jelentette, hogy az október végi KisHattyúk tava premiért megtarthattuk, dacára annak, hogy szinte fél évet sem tudtak együtt készülni a növendékek. Akkor derült ki, hogy ilyen körülmények között is jól tudunk teljesíteni, hiszen alig másfél hónap alatt színpadra állítottunk egy ilyen előadást. Idén tavasszal ugyanez történt: május 8-án visszajöttünk és júniusban minden osztály le tudott vizsgázni úgy, hogy három hétük volt gyakorolni a balett-teremben. Minden mesternek gratuláltam, és nagyon megköszöntem, hogy ilyen szépen »karbantartották« a növendékeket.” A balettmester-művészeti vezető kérdése pedig így hangzik: „Déri András karmestertől szeretném megtudni, hogy milyen lépcsőfokokat kellett bejárnia ahhoz, hogy ennyi nagyszerű balettet tudjon ilyen magas színvonalon elvezényelni? Mi volt az ön szakmai útja?”

mandiner
a polgári karakter



Print és digitális formában
politikai, gazdasági és kulturális hírekkel

www.mandiner.hu

A klasszikus balett magyarországi meghonosítója

Szerző: Pónyai Györgyi

A magyar balettművészet története során többször kapott az itáliai akadémikus tánc gazdag tradíciójából táplálkozó, jelentős impulzusokat.

Az első meghatározó olasz balettmesterekoreográfusunk Frederico Campilli volt, aki hosszú működése idején meghonosította és megszilárdította hazánkban ezt a nemes műfajt.

Az akkoriban a korszak egyik balett-fellegvárában, a Kärtnerthor Theaterben táncoló, huszonhét éves Campilli 1847 áprilisában szerződött a Nemzeti Színházhoz. Feladata, a bécsi példát követve, a pesti balettlelet fejlesztése volt. Akkor még nem sejtette, hogy nemcsak a Nemzetiben tölt majd el hosszú évtizedeket az együttessel, hanem a majdan megnyíló Operaházban is ő fogja vezetni a társulatot az első években. (Nevét hamar magyarosították, a plakátokon Campilli Frigyesként szerepelt – a szerk.)

Az új olasz balettmesterek pesti tartózkodása első időszakában sok nehézséggel kellett megküzdenie. A Nemzetiben kicsi volt a kar, nem voltak kvalifikált táncosok, csak



○ Campilli Frigyes portréja az Operaház első társulati tablóján

egy-egy szólista jelentett kivételt. A sikeres külföldi balettműveket így csak átdolgozva, egyszerűsítve tudta színre vinni. Az akadémikus táncnak nálunk nem volt hagyománya és kezdetben a sajtó is inkább fenntartásokkal írt az „idegen” balettről, a nemzeti táncot előnyben részesítve. Campilli jelentős táncosképzést ugyan nem végzett, de ezt működése kezdetén valószínűleg nem is várták el tőle, hiszen a szólisták akkoriban rendre Bécsből érkeztek vendégként. Később azonban, adott keretei között, a hozzá kerülő tehetségekkel (Aranyvály Emília, Rotter Mari, Müller Katica) sikerrel dolgozott.

A műfaj és Campilli megítélésén csak első primabalerinánk, Aranyvály Emília hazai működése és a Nemzetiben vendégszereplő kitűnő külföldi táncosnők (Fanny Elssler, Fanny Cerrito, Lucille Grahn) produkcióinak megismerése javított. Az 1860-as években, a balett divertissement-műfajjá alakulása azonban sajnos megakasztotta ezt a folyamatot. A Nemzeti Színházban ezekben az években szinte csak balettbetéteket mutattak be Campilli koreográfiájában.



Az 1870-es évek végén azonban, amikor már épült az Operaház, a költözésre készülve végre a Nemzeti táncrészlegén is megindult a fejlesztés: megkezdtek a társulat létszámának folyamatos emelését. Újra tartottak egészestés balettpremiereket, a bemutatott népszerű Delibes-műveket (*Sylvia, Naïla, Coppelia*) már eleve az Operaház színpadára szánva. Campillinek ezeket a nagyszabású darabokat kellett az egyre növekvő létszámú színvonalon betanítania, közben a szólistákat és a kart is folyamatosan felügyelve és szinten tartva. E feladatának tökéletesen eleget tett, bizonyítva alkotói és oktatói tehetségét. Az Operaház 1884-es megnyitásakor a balettegyüttes már hatvan fős volt, élén a Velencéből szerződöttest Sofia Coppini állt. Férfi magántáncos egy volt, a Milánóból érkező Enrico Pini (őket szintén magyarosított

névvel találjuk a korabeli plakátokon Coppini Zsófiaként és Pini Henriként – a szerk.). Utóbbi a balettekben a primabalerina partnere volt, az egyéb férfi szerepeket nők táncolták. Ez egyébként akkoriban a nyugat-európai színpadokon is jellemző gyakorlat volt, és a komolyabb mondanivaló hiánya mellett hozzájárult, hogy a balettet – szemben az operával – művészileg nem vették komolyan.



○ Aranyvály Emília mint ősz, Campilli Négy évszak c. koreográfiájában
Forrás: DKA Digitális Képtárház

Az Operaház balett-repertoárja a nyitás után rövid időn belül felállt: Campilli mester fáradhatatlanul adaptálta egymás után a Nemzetiből átvett Delibes-darabjait a

Hírportál az InfoRádió készítőitől



a tárgyilagosság olvasható

www.infostart.hu



tágas, modern színpadra. A korabeli beszámolók kiemelték frappáns rendezéseit és a pazar látványt, megjegyezve, hogy a mester szinte „megifjodni” látszott az új kihívások közepette. Ha kellett, akár szigorral is igyekezett tartani a színvonalat – 1885 októberében még intendánsi rendreutasítást is kapott, mert az egyik előadáson egy állandóan rontó balettnövendéket nagy ívben kipenderített a színpadról.

Campilli táncosként is sokáig aktív volt. Húszas éveinek végén vette át az együttest, és mivel nem is volt rajta kívül más akadémikus

táncos a Nemzetiben, hosszú ideig minden balett férfi főszerepét ő táncolta. Leghíresebb alakítása a *Giselle* Albert hercege volt. Előadóként ma már nehezen megítélhető, de tekintve, hogy olasz iskolája volt és pályája elején évekig Bécsben volt szólista, valószínűleg igen jó technikája lehetett. A kritikák mindenestre inkább koreográfusként, mint táncosként értékelték. Mai szemmel nézve is sokáig volt jó formában és nehezen is vonult vissza: negyvenes éveinek elején még „ifjú hercegeket”, „fiatal festőket”, sőt, hatvan felett (már az Operaházban) Oriont alakított a Sylviiában.

Campilli mester a balettegységnélunk példátlanul hosszan, a Nemzeti Színházban harminchét évig, majd az Operában még három évig vezette. A társulat megújítása és átköltöztetése idején valószínűleg már tisztában volt azzal, hogy korából adódóan neki az Operaházban csupán néhány év adatik, mégis felvállalta, és kitűnően elvégezte ezt a hatalmas munkát. Mivel mintegy negyven éven keresztül megmaradt a posztján, feltehetően megfelelt a vezetőség és a közönség igényeinek, a körülményekhez jól alkalmazkodó, együttműködő személyiség lehetett. Egyik születésnapján még ezüst serleggel és asztali terítéssel is meglepte a társulat, „a növendékek tanításá-

nak buzgalmáért és szeretetért.” Tudott dolgozni egy primabalerinával és kis együttesrel, vagy nagy létszámmal is. Színre vitt nagybalett-átdolgozásokat, saját koreográfiákat és rengeteg balett-betétet is, mikor mire volt lehetősége. Legjelentősebb munkái még az 1850-es években a nagy, romantikus balettek hazai adaptációi (*Paquita*, *Esmeralda*, *Giselle*) és működésének utolsó szakaszában, már az Operaház megnyitására készülve színre vitt Delibes-művek voltak. Akkor is rendületlenül dolgozott, amikor az 1860-70-es években szinte csak balettbetéteket állíthatott színpadra.

Az Operaház induló balett-repertoárjának beállítása után nem sokkal, 1887 tavaszán, a munkássága elismeréséül kapott aranykereszt átételével, Frederico Campilli hivatalosan is nyugdíjba vonult. Utolsó éveit Bécsben töltötte, ott is halt meg 1889-ben. Távozása lezárta egy hosszú korszakot. Az ő pályája még a balett-romantika fénykorában indult, és működése alatt tanúja lehetett a műfaj sok változásának. A Nemzeti Színházban, majd az Operaházban végigkísérte a balett lassú, de biztos megerősödését és kibontakozását. Az, hogy a műfaj nálunk is közkedveltté vált, nagy részben az ő több évtizedes szakmai jelenlétének és kitartásának volt köszönhető.

Az 1880-as évek közepére a romantikus nagybalettek és már a divertissement-ek felett is eljárt az idő. (A divertissement cselekmény nélküli operai balettbetét, illetve egyfelvonásos balettmű, melyet formailag csoporttáncok, pas de deux-k és szólók fűzére alkot.) Változtak a témák, nagyot fejlődött a szcenika, a műfaj a megújulás lehetőségeit kereste. A „balett” fogalma ismét átalakulóban volt, a Campilli mester által mintegy 40 éven keresztül őrzött akadémikus tradíció azonban szilárd volt, és ezen az alapon balett-társulatunk, a műfajnak kedvező, operaházi körülmények között készen állt a további munkára. ○



○ Coppini Zsófia az Excelsiorban
Forrás: Opera Emlékgyűjteménye

csomagajánlatok

Ha szeretnél tájékozott lenni a marketing, a média és a reklám világában, fizess elő a Marketing&Media magazinra.

Évente 9 lapszám, 64 oldalon.

Éves előfizetés 19 900 forint

2 in 1

Kettő az egyben csomagunkban egy lap előfizetése esetén két lapot küldünk neked. A második példányt bármely kollégádnak vagy más szakmai szereplőnek eljuttatjuk. A te döntésed, csak jelezd nekünk, kit akarsz meglepni ezzel az ajándékkal.

Éves előfizetés 38 800 forint

Kettőt fizet, 5-öt kap

Ha sokan olvasnátok a Marketing&Media magazint a cégen belül, válaszd XL csomagunkat. Két lap előfizetése esetén 5 lapot küldünk neked. Hogy mindenkinek jusson a cégen belül.



**További információ, megrendelés:
Lázár Linda linda.lazar@marketingmedia.hu**

„Kitáncolják a szemünket”

Szerző: Böcs Annamária

A címbeli idézet Dózsa Imrétől való, aki nem olyan régen, a művészek tehetségére reflektálva említette ezt *A kalóz* című előadás kapcsán. Két szó, amely meglepő egyszerűséggel hat, mégis sokat elárul egy ember szakmához való viszonyulásáról, és retinán is áthatoló, *kiapadhatatlan, olthatatlan szenvedély*t tükröz, még egy ilyen életút után is. Megunthatatlan fegyelmezettséggel.

Dózsa Imre az évtizedek során minden elképzelhető fokra fellépett a balett világában, bejárva annak valamennyi szegmensét táncművészként, pedagógusként, mesterként, vezetőként. Tekintve, hogy tudatos fegyelem jellemezte életpályája során – szembetűnő lobbánékonyság, meggondolatlanság nélkül –, a tánc iránti szenvedélye, elkötelezettsége mélyebb rétegekben rejtőzhet, ha a legrangosabb művészeti díjakkal a kezében is, évtizedek óta kitarat. Ezen képesség tudatos művelését igyekezett átadni a táncszakmában töltött több mint hatvan éve alatt, ma leginkább a Magyar Táncművészeti Egyetem professor emeritusaként és az Opera próbavezető balettmestereként, többek között olyan műveket segítve színpadra, mint a *Laurencia*, a *Coppélia*, a *Rosszul őrzött lány*, a

Giselle, a *diótörő* vagy a már említett *A kalóz*. A Magyar Állami Operaház örökös tagjainak sorába 2001-ben lépett.

Visszatekerve az idő kerekét 1979-re, az Állami Balettintézet első olyan vezetője volt, aki maga is az Operaházzal szemben lévő intézményben végzett, ezzel lerakva a minőség és a fejlődés alapköveit. Legkedvesebb mesterének Lőrinc Györgyöt tartja. A tőle kapott örökséggel ismeri fel és hozza elő tanítványaiából a bennük lapuló fényt, hogy a kemény munka végső eredményeként a növendékek valósággal ragyoghassanak a színpadon. Az első vezető volt, aki magas színvonalon, kivételes tehetséggel táncolt a Magyar Állami Operaház színpadán. Tizennyolc évesen, 1959-től lett az Opera tagja, ahol szü-



○ Dózsa Imre | Fotó: Émmer László

letett herceggként, nem csak hercegi, hanem mártír- és tragikus szerepekben is láthatta a közönség. Danseur noble-ként többek között Diótörő herceggként, a *Csipkerózsikában* Desiré herceggként, *A hattyúk tavában* ifjú trónörökösként, *A fából faragott királyfi* címszerepében, George Balanchine *Apolló* című balettjében, a *Spartacus* címszereplőjeként, máskor Crassusaként, a *Don Quijote* Basiljaként is alkotott marandót. Legendákkal táncolt együtt: Kun Zsuzsával, Pongor Ildikóval, Pártay Lillával, Balaton Reginával, a legnagyobb koreográfusok – Balanchine, Béjart, Kylián – modern műveiben is bemutatkozott. Nem csak itthon, a világ számos pontján aratott sikereket, így a növényedékek, ha valakinek, neki biztosan elhiszik, mit jelent a nézők előtt, reflektorok keresttüzében forogni – és pontosan érkezni. A balettszínpad utáni életébe is hasonló pontossággal érkezett. Még aktív táncosként a tanítás mesterévé vált itthon és a földgolyó északi és déli pontjain, Chilétől Észak-Karolinán át, egészen Svédorszáig.

Elérhető közelségből élte meg az Állami Balettintézet legfőbb metamorfózisait: 1983. szeptember 1-től az intézmény főiskolai rangot kapott (ekkor még Balettintézetként), 1990. július 1-jén Magyar Táncművészeti Főiskolává, 2017. február 1-től pedig



○ Giselle, 1984 | Forrás: Opera Archivuma

Magyar Táncművészeti Egyetemé minősítették át. Ahogy korábban a színpadon herceggként, úgy vezetői szerepében is megívta a maga harcait, végigjárva az állami jogrendszer útvesztőit. Fodor Antal *A próba* című rockbalettjében már idősnek titulálva táncolt átütő hitelességgel, de ha kellett, háttérbe vonult, és rektori székét is átengedte az előbb említett produkció 2005-ös változatában fellépő Krisztusnak.

A táncművészet iránti alázata kicsapongásoktól mentes, életműve homogén anyag, felfelé ívelő események halmaza, mely történesek együtt jártak mélységgel, magassággal, kiapadhatatlan szorgalommal, mert e nélkül – ahogyan ő mondja – egy tehetséggel megáldott művész semmire sem jut. A történelem, a tánc történet olyan folytonosságát élte meg, olyan tapasztalatokat gyűjtött, amelyeket ha akarnánk sem tudnánk könyvekből kiolvasni. Ehhez az ő személye és mondatai kellene a balettrúd mellé. Elmondása szerint szívesen olvasna az emberek gondolataiban. Remélhetőleg a 2021. november 21-én, a 80. születésnapja alkalmából az Erkel Színházban rendezendő balettgálán sem lesz szükség erre a képességre ahhoz, hogy egyértelmű legyen számára, mit adott a jövő nemzedékének. ○

Minden részlet a helyére kerül

Szerző: Várhegyi András

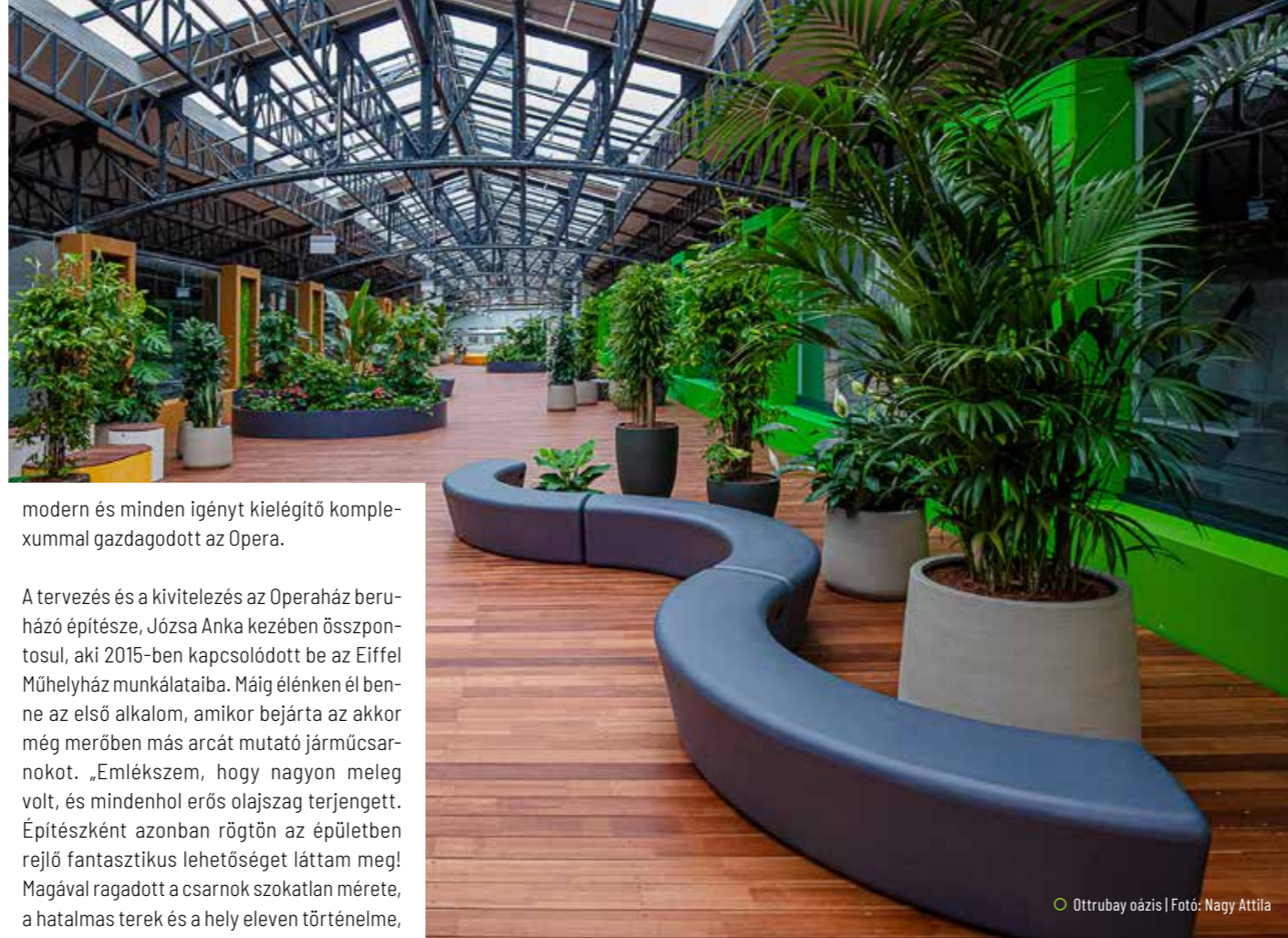
Célegyenesbe ért az Eiffel Műhelyház ünnepélyes átadása.

A látványosan megújult egykori mozdonyjavító műhelyben kialakított játszóhelyeket hivatalosan október 25-én veheti birtokba a publikum, ám az elmúlt időszakban az Opera csapata már belakta a komplexum tereit, ahol több nyilvános előadást is tartottak. A munkálatok a járványhelyzet miatti kényszerű bezárás alatt is folyamatosan zajlottak, az utolsó simításokról Józsa Ankát, a Magyar Állami Operaház beruházó építészt kérdeztük.



Mozdonycsarnok - OperaPiknik | Fotó: Kummer János

Nem fog hinni a szemének, aki ellátogat az egykori Északi Járműjavító épületéhez, hiszen az elmúlt évek során rendkívüli változáson ment át az ország legnagyobb, állami kézben lévő műemléképülete. Itt alakították ki ugyanis a Magyar Állami Operaház új logisztikai és művészeti központját, amely a próba-, gyártó- és raktárhelyek mellett több játszóhelyet és egy korszerű hangstúdiót is magában foglal. Az Operaház épületének korszerűsítésével párhuzamosan zajló nagyszabású beruházás során a pincétől a padlásig újragondolták a létesítményt, hogy megfeleljen a 21. századi kívánalmaknak – így egy valóban



Ottrubay oázis | Fotó: Nagy Attila

modern és minden igényt kielégítő komplexummal gazdagodott az Opera.

A tervezés és a kivitelezés az Operaház beruházó építésze, Józsa Anka kezében összpontosul, aki 2015-ben kapcsolódott be az Eiffel Műhelyház munkálataiba. Májig élénken él benne az első alkalom, amikor bejárta az akkor még merőben más arcát mutató járműcsarnokot. „Emlékszem, hogy nagyon meleg volt, és mindenhol erős olajszag terjengett. Építészként azonban rögtön az épületben rejlő fantasztikus lehetőséget láttam meg! Magával ragadott a csarnok szokatlan mérete, a hatalmas terek és a hely eleven történelme, hiszen egy fontos műemlékről van szó.”

A kivitelezést minden esetben aprólékos tervezés előzte meg, amely során igazi kihívást jelentett a védendő múlt és a korszerű megoldások megfelelő ötvözése, ám a tervezők nem ismertek lehetetlent. „Jól eltalált építészeti megoldásnak gondolom, hogy érintetlenül hagyjuk az eredeti szegecselt acéltartókat, és azoktól függetlenül, teljesen új anyagból hoztuk létre azokat a belső tereket, »dobozokat«, amelyek a ház a házban elvvel összhangban kizárják a külső zajokat és közben maximálisan ellátják a szükséges funkciókat. Ugyancsak fontos gesztus, hogy rekonstruáltuk az eredeti téglahomlokzatot, amely a műhelyház markáns arcúlatát adja.”

Az elmúlt időszakban próbaüzemre is lehetőség nyílt az Eiffel Műhelyházban, amely sok hasznos tapasztalattal szolgált az épületen



Orient étkezőkocsi | Fotó: Rákossy Péter

feljöhettek a kollégák és a nézők pihenni, nézelődni, illetve kisebb rendezvények megtartására is alkalmas a tér. Ezen kívül Ókovács Szilveszter főigazgató úr ötlete nyomán elkészült a mozdonycsarnok új színezése, kikerültek Saxon-Szász János geometriai alkotásai, továbbá befejeztük a jelmeztároló épületét, amely a kalapos- és cipésműhelynek is otthont ad. Ebben egy direkt ide tervezett egyedi tartórendszert alakítottunk ki, amely 1500 folyóméternyi jelmez tárolására alkalmas. Ez nagyon komoly lépés volt a modern logisztika irányába, hiszen az Opera korábban nem rendelkezett ilyen tárolási lehetőséggel – ráadásul még így sem fér el minden öltöző az új raktárban, olyan gazdag jelmezanyagról van szó! Közben elvégeztük a csarnok melletti park fűvesítését is és folyamatosan érkeznek a 301-es szériából való gőzmozdony alkatrészei, amely ugyancsak itt kap helyet.”



Hevesi próbaterelem | Fotó: Nagy Attila

dolgozó csapat számára, a járványhelyzet alatti leállást pedig igyekeztek a lehető legjobban kihasználni, hogy immár minden készen várja az októberi ünnepélyes átadó közönségét. A végső mozzanatok között szerepelt egy filmvetítésre és káprázatos színpadi látványvilág kialakítására alkalmas mozirendszer kiépítése, valamint az ország legnagyobb zenei hangfelvétel-stúdiójának kialakítása, de befejeződtek egy 630 négyzetméteres belső kert munkálatai is. „A látványos oázist, amely a nyugalom helye, a tetőszerkezet alatt, a varrodák fölött alakítottuk ki, ide egyaránt

Szinte megkoronázta a munkálatokat az a látványos mozzanat, amikor felkerültek az Opera stratégiai partnere, a Herendi Porcelánmanufaktúra műhelyében készült különleges, hófehér évszámok az épület homlokzatára. Mint Józsa Ankától megtudjuk, a timpanonon olvasható 1886-os dátum az építés befejezésének feltételezett éve, amikor a csarnok elnyerte a most megőrzött, műemléki védettséget élvező, impozáns megjelenését.

Am megnyugodhat-e a főépítész néhány hónappal az átadó előtt? „Nehéz úgy végigmenni az épületen, hogy ne a még befejezetlen részeket szűrjem ki, de azért már vannak olyan napok, amikor sikerül elengednem a maximalizmusomat, főleg amikor szakmabelieket vagy ismerősöket vezetek körbe. Nagyon szerencsésnek tartom magam, hogy ilyen fiatalon részese lehettem egy olyan nagyszabású munkának, mint az Eiffel Műhelyház kialakítása. Ritkán adódik ekkora lehetőség egy építész életében!”



BMW forgatás az Eiffel Műhelyház díszletraktárában | Fotó: Nagy Attila



Jonas Kaufmann - Parkfoglaló Gála | Fotó: Nagy Attila



A kairói lúd premier | Fotó: Rákossy Péter



José Cura | Fotó: Csibi Szilvia

Immár hatéves múlttra tekint vissza az Opera és a BMW Group Magyarország hosszútávú stratégiai partnersége, amely az elmúlt időszakban számos alkalommal öltött formát, többek között abban is, hogy a hazánkba látogató külföldi sztárekesek és -koreográfusok (köztük Erwin Schrott, Plácido Domingo, Renée Fleming, René Pape, Anna Netrebko, Jonas Kaufmann, Leo Nucci, Hans van Manen) kényelmes BMW-ben ülve érkezhettek a fellépőhelyekre a fásaszto repülőút után.

Az együttműködés új állomásaként először került sor közös imázs-fotózásra. Az Eiffel Műhelyház jellegzetes helyszínein Emmer László fotóművész alkotta meg azokat az imázképeket, amelyeken nemcsak az autók sokszínűsége, a különböző célcsoportok számára tervezett prémiummodellek láthatók, hanem az Opera új logisztikai központjának sokrétűsége és a különböző művészeti ágak, így az opera és a balett is megjelennek. Az M4-modellt Szántó Andrea, míg az X5 M-típust Bretz Gábor képviseli, a könnyed, sportos BMW 8 Cabrió pedig nem is reprezentálhatná más, mint a társulat két légies balettművésze, Starostina Kristina, valamint Leblanc Gergely. A BMW Group Magyarország és a Magyar Arany Érdemkereszttel és Érdemes Művész kitüntetéssel elismert principál, a Magyar Nemzeti Balett Étoile-jának kapcsolata egészen különleges, hiszen Leblanc Gergely a cégcsoporthoz tartozó MINI Magyarország márkagyökere is volt. „Ez a fotózás visszaidézte azt a nagyon szép időszakot, amikor a MINI Cooper nagykövete lehettem, és számos eseményen, fotózáson, csapatépítő tréningen, tesztveze-

tésen vehettem részt. Rendkívül szeretem az autókat, így ezek az alkalmak számomra nem a munkát, inkább az élvezetet jelentik. A legutóbbi fotózás legjobb élménye az volt, amikor beülhettem a Cabrióba, és egy kicsit vezethettem is. Műalkotásokként tekintek ezekre az autókra: művészi színt, ahogy a technológia és a design ötvöződik bennük. Nagyon sok gépjárműt kipróbáltam már, ezért különlegesnek tartom, hogy a BMW tervezői a vezető köré építik fel az autót. Nem a gépkocsit gondolják ki először, és abban utólag helyezik el a vezetőt, hanem szinte mindent a vezetés élményének rendelnek alá. A fotózáson egyébként tettük a dolgunkat, hoztuk a legjobb formánkat, számos beállítás és rengeteg jó kép készült. Nehéz lesz választani, de biztos vagyok benne, hogy a végeredmény magáért beszél majd, és a közös üzenet el fog jutni a közönséghez. Magam is autóvásárlást tervezek, így örömmel tapasztalom, hogy a BMW nagyon jó úton jár az elektromos autók bevezetésében, egyre több szerepel a termékpalettájukon. Az elektromos autó egyrészt nagyon trendi, másrészt környezettudatos, harmadrészt ez a típus jelenti a jövőt. Álmodom egy ilyen négykeréken guruló csoda, de a 8 Cabrió is gondolkodás nélkül hazavinném.”

A tervek szerint mind a BMW, mind az Opera hosszú távon kívánja használni az elkészült imázképeket, amelyeket a közeljövőben ismerhet meg a közönség: plakátokon, a megvásárolt jegyek tokján vagy akár azon a kiállításon is, ami a partnerség elmúlt hat évének legszebb pillanatait kívánja bemutatni az Opera új művészeti és logisztikai központjában.



„Óh, e zűr között
hová lesz énem zárt
egyénisége.”

/Madách Imre/

MITEM

MADÁCH NEMZETKÖZI SZÍNHÁZI TALÁLKOZÓ
NEMZETI SZÍNHÁZ • BUDAPEST, 2021. Szeptember 17. – Október 9.



Fotó: © Lucie Jansch

mitem.hu • nemzetisinhaz.hu/mitem • facebook.com/mitembudapest • [#mitem](https://twitter.com/mitem)



nemzetisinhaz.hu



Hétvégi gyerekuralom

Szerző: Papp Tímea



A következő évadban, az Eiffel Műhelyházban szombat és vasárnap délelőttként izgalmas, játékos és kreatív *művészetpedagógiai programok*kal várja az Opera a legfiatalabb korosztályokat. A már ismert Kishattyúk tava, a (K)Eiffel Janesi!, az O/Encia Mona Danival és a János Vitézke mellett három új sorozat is indul.

A *Ringató* hét éve töretlenül a szülők és a gyerekek kedvence, alkalmanként akár 30-40 csöppség is ül a szőnyegen, meséli Ujvári Klára, a program óvárnője. Az évek alatt már kialakult az aprócska résztvevők kötődése hozzá, a foglalkozástípushoz és az Erkel Színházhoz is, és részben ez a közönség-igény hívta életre a 3-6 évesek *OperaOvi*ját, amelynek helyszíne az Eiffelben az Ottrubay oázis lesz. Emellett azonban van még egy ok. „A lányaim, akik ma már a Gyermekkarban énekelnek, annak idején Hajzer Nikoletthez jártak előkészítőre. Mivel ez a program épp nem működött, elkezdtünk vele arról beszélgetni, hogyan lehetne a Ringatóból kinőtt gyerekeket a képesség- és készségfejlesztésre fókuszálva továbbvinni” – magyarázza Klára, és hozzáteszi, hogy az OperaOvi nem klasszikus zeneóvoda lesz, hiszen az önfeledt játékot operamesék, komolyzene, balett, játékos színpadi gyakorlatok színesítik. Az OperaOvi nyitott, az induláskor nincs felvételi vizsga, és közben sem „rostálnak”, de Hajzer Nikolett, aki szakmai felelősként segíti a munkát, rendszeresen részt vesz majd a szombat délelőtti alkalmakon, hiszen itt az utánpótlás-nevelésre is hangsúlyt fektetnek, felkészítve a kicsiket az esetleges jövőbeli gyermekkarri munkában való részvételre.

rekeket a képesség- és készségfejlesztésre fókuszálva továbbvinni” – magyarázza Klára, és hozzáteszi, hogy az OperaOvi nem klasszikus zeneóvoda lesz, hiszen az önfeledt játékot operamesék, komolyzene, balett, játékos színpadi gyakorlatok színesítik. Az OperaOvi nyitott, az induláskor nincs felvételi vizsga, és közben sem „rostálnak”, de Hajzer Nikolett, aki szakmai felelősként segíti a munkát, rendszeresen részt vesz majd a szombat délelőtti alkalmakon, hiszen itt az utánpótlás-nevelésre is hangsúlyt fektetnek, felkészítve a kicsiket az esetleges jövőbeli gyermekkarri munkában való részvételre.



○ A Virtuózok látogatása a jelmezműhelyben | Fotó: Nagy Attila

2021 forró nyarán szokatlan módon gyerekzsivajtól zsongott az Eiffel Műhelyház: lezajlott az Opera első gyerekeknek szóló tábora, a *Hangfolyam-Tanfolyam*. A résztvevők megismerkedhettek a jelmeztárral, a műhelyekben úgy alkothattak, mint a festők, a szobrászok, ráadásul az Opera művészei bevezették őket a hangok és a mozdulatok rejtelmébe is. „Csodálatos élmény volt a kislányomnak, jövőre is megyünk!” – írta egy anyuka az intézmény közösségi oldalán. „Köszönjük szépen ezt a hetet, a sok munkát, szervezést, felkészülést. Szuper kis tábor volt, és nagyon jól sikerült a záró előadás is” – jelzett vissza egy másik szülő. „Voltunk már sok helyen, de ehhez hasonló profizmussal ritkán találkozok az ember. Igazán mindenre figyeltek! A figyelmesség, a kedvesség, a szeretet mind hozzájárult ahhoz, hogy a gyerekek boldogan jöjjenek haza a nap végén” – fogalmazódott meg egy harmadik vélemény. A jó hír, hogy nem kell egy évet várni, hiszen ősztől az egyedülálló összművészeti helyszín minden adottságát kihasználva egy-egy speciális területre fókuszáló programok indulnak.

A *Festéktűszentő* bázisa az Oláh Gusztáv festőterem lesz, ahol az Opera díszletfestői szívesen tanítgatják festeni a gyereket – sőt az örök gyerekeket is! –, az *Erre varrj gombot!* pedig a két nagy varroda, a kalapos-, a parókakészítő és a cipésműhely életébe ad betekintést. Weigand Livia, a jelmezműhelyek vezetője felügyeli szakmailag a sorozatot, amelynek keretében az érdeklődők ízelítőt kaphatnak a kosztümök szó szerint is sokszínű világából, azokból a nem mindennapi technikákból és mesterfogásokból, amelyek által a színpadon látott viseletek készülnek. „Csak a fantázia szabhat határt ebben a műfajban” – jegyzi meg Livia a jelmeztervezést és a kivitelezést illetően is. Nem kétséges, hogy az évad nyolc szombat délelőttjén itt a legjobb helyen lesznek azok, akik arra vágnak, hogy a kreativitásukat teljes szabadságban élhessék ki. És aztán ki tudja, még akár az is megtörténhet, hogy olyan elhivatottá válnak a kurzust elvégző kisebb és nagyobb kamaszok, hogy később a Magyar Állami Operaház műhelyeiben váltják valóra álmukat, hiszen akik itt dolgoznak, a szakmájukat egyedülálló szaktudással, valódi művészi színvonalon végzik. ○

„A színház élménye legyen varázslat a gyerekeknek”

Szerző: Ménes Márta

Hogyan kezdjük el illemlre tanítani, és *megszerettetni a színházat* a gyerekeinkkel? Milyen ruhát adjunk rájuk: kényelmeset vagy elegánsabbat? Hogyan vigyük ki a legdiszkrétebben az idő előtt elfáradt csemetét az előadásról? Schiffer Miklós stílusszakértő válaszol.



○ Gyermekmentő Karácsony | Fotó: Pályi Zsófia

Hogyan öltöztessük a kisebbeket, ha színházba visszük őket: inkább kényelmesen, vagy mindenképp ragaszkodjunk az eleganciához az ő esetükben is? Ez nehéz dolog. Egy gyerekkori emlék jut eszembe. Amikor a szüleim először vittek el az Operaházba, később az Erkel Színházba, vettem nekem egy gyereköltönyt. Nagyon utáltam, egyáltalán nem volt jó élmény. A kislányoknak könnyebb: egy csinos kis szoknya egy szép blúzzal és egy lakkcipővel igazi hercegnős megjelenést kölcsönöz, amit ők élveznek is. A fiúgyerekek viszont nem kedvelik az alkalmi viseletet, nem érzik komfortosnak. Szerintem egy kis fehér ing és egy kék nadrág megfelelő a számukra. Az a baj, hogy

vagy olyan erőltetett szabályokat próbálunk felidézni, amik már régen nincsenek, vagy azt mondjuk, hogy a szülők stílusához illeszkedve jelenjenek meg a gyerekek is. De ha a szülők szerint a pulóver és a farmer megfelelő a színházban, mit várunk a gyerekek öltöztetésétől?

Mit gondol, hány éves kortól érdemes vinni a gyerekeket Operába, színházba? Egy klasszikus, két-három felvonásos előadásra 14-16 évesen. Úgy gondolom, hogy ez már a kis felnőttkorhoz tartozik, amikor már nemcsak eljönnek a színházba, de élvezik is. Talán ekkortól szívesebben öltöznak fel. Ugyanakkor azt is látjuk, hogy az



○ Leánder és Lenszirom előadáson | Fotó: Pályi Zsófia



○ Bohém Kiskarácsony | Fotó: Csibi Szilvia



○ Nagycsaládosok Karácsony | Fotó: Rákossy Péter

érettségire a fiúk hajlamosak „tanyasi stílusú” nadrágban és viseltes ingben elmenni, hiszen utálják a formalitást. Az öltözködési kódok elfogadása inkább a gimnázium után alakul ki. Nemrég Olaszországban láttam egy nyári esküvőt. Ebben a jó melegben is minden kisfiún hosszú nadrág és fe-

hér ing volt, a kislányokon pedig csinos nyári ruha, tehát ott ez jobban benne van a kódrendszerben. Nálunk megengedőbbek e tekintetben. Egyébként nemcsak az Operában jelent ez problémát, a kőszínházak vezetői is meg vannak lepődve a közönség öltözetén. Hozzáteszem, a nézők öltözéke sokszor a darabok hangvételét is követi. Egy kortárs műnél a befogadó nem feltétlenül érzi azt a fajta elvárásrendszert, ami a kiöltözés felé vinné.

A szülők hajlamosak eltúlozni a gyerekek alkalmi öltözködését – sok a flitter, a tüll, a habos-babos megoldás. Igen, egyik véglet sem jó – az se, ha koszos tornacipőben van a kicsi, és az se, ha ráeről-

tetjük az ünneplőt. Nem jó, ha úgy érzi magát, mint egy jelmezbálban. Ne ragadjuk ki a gyereket abból a világból, ami az ő valósága, mert nem fogja magát jól érezni. A cél nem az, hogy a gyerek habos-babos ruhában legyen, hanem az, hogy megszeresse a színházat, a táncot, a zenét.

Mennyiben lehet szempont a gyerekek öltöztetésekor, hogy interaktív-e az adott darab? Ha bevonják őket is az előadásba, nem biztos, hogy praktikus a 100% poliészter, tüllrel tűzdelt ünneplő...

A kislányoknál van egy életszakasz, amikor a tüllös ruha megkerülhetetlen. Én még nem láttam olyan kislányt, akinek ne lett volna hercegnős időszaka. Ez egy pár évet jelent, ekkor úgysem vesz fel mást. A fiúknál nincs ilyen, nekik a praktikum, a kényelem a fontos, sokszor azt sem tudják, miben vannak pontosan. Egy kislány, ha megkérdezik, mi van rajta, elmeséli, hogy ez egy babakék ruha, egy fekete lakkcipő, a fiú meg annyit mond: ruha. Az a véleményem, speciálisan az Operáról beszélve, hogy bizonyos zenedrámák – és most biztos lesz olyan zenepedagógus, aki ezért megdorgál – nem a nyolc-, kilenc-, tízéveseknek valók. Egy balett talán hamarabb leköti a gyerekeket a vizualitásával.



Nagycsaládok Karácsonya | Fotó: Nagy Attila

Térjünk át a viselkedésre: hogyan és mikor kezdjük el illemre tanítani és a színházba járásra nevelni a gyerekeinket?

Minél hamarabb. Nagyon fontos lenne megtanítani a gyerekeket csókólokozás helyett magázódva köszönni, és itt most nem a mások előtt történő kioktatásra gondolok, mert az sem visz előre. El kell mondani nekik többször, meg kell beszélni velük, hogyan kell köszönni. Szerintem nem lehet elég korán kezdeni. Természetesen vannak olyan családok, ahol ez magától értetődő, és olyanok is, ahol soha nem is hallottak erről.

Gyerekekkel, főleg egy óvodáskorúval mindig rizikós egy ilyen eseményre elmenni, ők nem feltétlenül érzik az arányokat, hangoskodnak, kommentálják az előadást. Ön szerint mennyire fér bele, hogy a gyerekek közbeszóljanak, reagáljanak a látottakra?

Teljes mértékben, hiszen egy ilyen előadás azért van, hogy a gyerek minden érzékszervével megélje azt. Mi, felnőttek is kommentálnánk olykor-olykor a produkciót, de nem tesszük, mert tudjuk, hogy nem illik. A gyereket viszont ne szorítsuk bele ebbe! Hadd élvezze, hadd mondja, hogy „Gonosz vagy!”, „Ne csináld!”, „Ez az!”, mert ez azt jelenti, hogy magával ragadta, amit látott, nem hagyta hidegen, ő is része volt az előadásnak. És ha ilyenkor rászólunk, hogy ne mondd, ne hangoskodj, akkor megfosztjuk a lényegtől. A színház élménye legyen varázslat a gyerekeknek. Ez a zárt, szűk valóság adja az izgalmát egy előadásnak, amit a gyerek csak akkor fog megérteni, ha odaképzeli magát a színpadra.

Hogyan vigyük ki a legdiszkrétebben az idő előtt elfáradt gyereket az előadásról?

Más egy klasszikus és más egy gyerekelőadás, ez utóbbin szerintem kevésbé fárad el, mert leköti. Az opera nagyon tág műfaj. Vannak jól emészthető, muzikális, dallamos darabok, és vannak olyanok, amiket csak a nagyon képzettek értenek. Utóbbira szerintem egy gyereket nem szabad beültetni. Nem gondolom jónak azt sem, hogy bérlettel rendelkezőként a csemetét is mindig visszük magunkkal, hallgattatjuk vele azokat az operákat, amelyek egy felnőttnek is nehezek. Szerintem ez nem hozza meg benne az érzést, hogy Operába járni jó. Hogy vigyük ki diszkréten a gyereket az előadásról? Nos, erre túl sok módszer nincs. Ha bent ülünk a sor közepén és a kicsi elkezd hisztizni, sírni, rosszkodni, ki kell menni vele. Elöl az anyuka, mögötte a gyerek, vagy a karunkba is fel lehet venni, ha úgy praktikusabb.

Ha egyszer kimentünk, ne menjünk vissza?

Nem megyünk vissza. New Yorkban, a Metropolitanben is ezt tapasztaltam: aki ki-megy, annak vissza nem lehet jönni, hanem van egy vetítoszoba, olyan, mint egy kis mozi-terem, ahol élőben megy az előadás. Itt tehát az is tudja követni az eseményeket, aki valamilyen oknál fogva elhagyta a nézőteret. ○



KIKAPCSOLÓDÁSRA AJÁNLIJUK

Gyermeki öröm

Szerző: Csabai Máté

Nem felejtettük el az Opera

Gyermekkarának ötvenedik születésnapját.

Az októberi jubileumi koncerten, amelyet elodázhatott, de el nem törölhetett a világjárvány, lesz alkalom nosztalgiára, ünneplésre és jut a zenei örömeiből is.



○ Növendékkarácsony | Fotó: Nagy Attila

A makrancos királynány nem eszik, nem iszik, egyfolytában sír, nem segít rajta semmi. Csak a muzsika gyógyítja meg. Az jobban beválik még a táncoló kínai babáknál, a csillogó ruháknál, az egymásnak kilincset adó csodadoktoroknál is. A zenét a pásztorbojtár hozza, megismerteti a királynánnyal a nótát, a kacagást, az egyszerű örömeiket. Szőnyi Erzsébet művének rövid története rímelt a Magyar Állami Operaház ötvenedik évfordulóját ünneplő Gyermekkarához is. Gyermekopera? Gyerekelőadásra szánt opera? Az biztos, hogy a zeneszerző azt mondta, művészi kompromisszumra nem volt szükség.

A kórus vezető karnagya, Hajzer Nikolett elmondta: azért választották ezt a művet, mert

az opera műfaja az, amely a Gyermekkarban összpontosuló tehetséget igazán megmutatja. „Amellett *A makrancos királynány* egyik személyes kedvencem, gyerekként magam is énekeltem benne.” Az ünnepi alkalmon az Aczél András rendezésében színpadra kerülő opera mellett több kórusmű is felcsendül jelenlegi és volt tagok részvételével.

A Magyar Állami Operaház Gyermekkarának története fél évszázada kezdődött, amikor az intézmény felkérte Botka Valériát és Csányi Lászlót – a Magyar Rádió Gyermekkarát is alapító házaspárt – az együttes vezetésére. A Szív utcai általános iskola harmadik évfolymában indult az első zenetagozatos osztály. Azóta több generáció szerepelt itt gyermek-

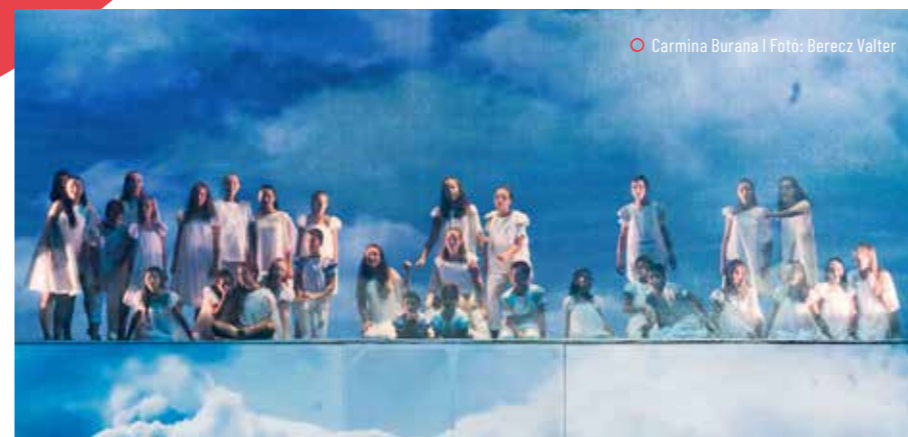
korának meghatározó élményeit, nem egy kiváló muzsikusként mondhatja el magáról, hogy ennek a kórusnak a tagja volt (többek között Balássy Betty, Balázs János, Drucker Péter, Für Anikó és Tunyogi Bernadett. A művészekkel készült összeállítást a 66-70. oldalon olvashatják – a szerk.). Köztük van a koncert házigazdája, Breinich Beáta operaénekes is, aki korrepetitorként és tanárként is részt vesz az együttes életében. Jelenleg mintegy 130 tagot számlálnak, és mind opera-előadásokban, mind hangversenyeken, lemezfelvételeken közreműködnek.

Hajzer Nikolett szerint az, aki gyermekkarban énekel, könnyen alkalmazkodik, közösségekben is megtalálja a helyét, kezelni tudja a

lámpalázat és nagy munkabírású, mindemellett zenei készségei, memóriája és koncentrációja is fejlődik. Nem csupán énekelni kell, hanem ügyesen mozogni a színpadon, zavar nélkül viselni a reflektorfényt és alkalmanként prózai részeket is el kell tudni mondani. Ahogy egy sportcsapat, úgy ez is elköteleződést kíván, a szó nemes értelmében „rabságot”. „Ez egy zárt közösség, de rendkívül befogadó, az új tagoknak nem kell egy-két napnál több, hogy beilleszkedjenek.” A Gyermekkar számára minden bemutató újabb kihívás, de az utóbbi időszakban akadt több olyan előadás is, amelyet különleges mérföldkőnek tartottak: ilyen volt Dohnányi *Stabat Mater*-ét énekelni a Nemzeti Filharmonikus Zenekarral, a *Ments meg, Uram!* (*Dead Man Walking*) című kortárs



○ Carmen | Fotó: Pályi Zsófia



○ Carmina Burana | Fotó: Berecz Valter

opera, és ilyen minden egyes *Varázsfuvola*-előadás, amely a legügyesebb szólistákat kívánja a kórus soraiból.

A jubileumi koncert emlékeztető élménynek ígérkezik minden gyerek és felnőtt számára, akiknek élete – legyenek nézők, muzsikuskok, egykori tagok – keresztezte a Gyermekkarét. Ünneplés, amelyet az együttes megérdemel az „ötvenpluszegyedik” évfordulón. ○

Műhely. Titkok. – Új kiállítás az Eiffel Műhelyházban

Szerző: Karczag Márton

Többévi előkészítő munka és sokhavi fejlesztés-kivitelezés után 2021 őszén *végre megnyílik* az Eiffel Műhelyházban az Opera sokak által várt új, állandó kiállítása, mely a talányos Műhely. Titkok. címet kapta.

Amikor munkatársaimmal elkezdtek tervezni a tárlatot, rengeteget beszélgettünk arról, mi is lehetne az az alapötlet, az az egyedi látásmód, amelyre fel tudunk fűzni egy izgalmas, innovatív tematikájú kiállítást. Kiindulópontnak ott volt maga a Kőbányai úti épület, mely elsődleges funkciója szerint műhelyház, tehát egy olyan komplexum, ahol a színpadi díszlet-és jelmezkészítés minden fázisának helye lett. Így került fókuszba maga a magyar operaszcenika és annak minden lehetséges aspektusa.

A kiállítás alapkérdése az lett, hogy miként áll össze egy előadás. Hiszen számunkra, akik az Operában dolgozunk, evidencia, hogy van sugó, ügyelő, kalapos, kellékes, világosítóhíd

és díszletszállító kamion, de annak, aki este beül egy előadásra, valószínűleg közel sem ennyire magától értetődő, hány száz ember összehangolt munkájára van szükség ahhoz, hogy felmenjen a függöny.

Mindenképpen meg akartunk emlékezni a magyar operaszcenika, azaz a díszlet- és jelmeztervezés nagy alakjairól. Tizenkét korszakos művész (Spannraft Ágoston, Kéméndy Jenő, Bánffy Miklós, Márkus László, Oláh Gusztáv, Márk Tivadar, Fülöp Zoltán, Forray Gábor, Schäffer Judit, Makai Péter, Csikós Attila és Vágó Nelly) életművén keresztül mutatjuk be a színpadi látványvilág fejlődését az Operaház megnyitásától az Eiffel Műhelyház avatójáig.



○ Zöldy Z Gergely látványterve



○ Zöldy Z Gergely látványterve



○ A varázsfuvola - Sarastro jelmezterv, amely alapján a jelmezrekonstrukció készült

A tizenkét életműhöz az előzetes tervek alapján Zöldy Z Gergely díszlettervező készített öt hatalmas „Walkür sziklát”, melyeket körbejárva eljuthatunk Spannraft Ágoston gondosan festett kulisszáitól Csikós Attila vagy Vágó Nelly napjainkban is repertoáron lévő munkáiig. A sziklák felett lebegő női alakok pedig Kéméndy Jenő – a maga korában világszenzációt jelentő – találmányát, *A Rajna kincse* levegőben „úszó” sellőit idézik. Az egykori színpadtechnikai trükköt is megpróbáltuk rekonstruálni az egyik sziklába kerülő makettben.

A Műhely. Titkok. kiállítás további műhelytitkokat is rejt. Ugyanis a nagyközönség „csak” a Podmaniczky teraszra került részt látogathatja az előadások alkalmával. A tárlat többi része a szintén ősszel induló Eiffel Műhelylátogatás keretein belül lesz látható. A népszerű OperaTúrhoz hasonlóan itt is

képzett vezetőink fogják végigvinni a csoportokat a túraútvonalon. A vizitre érkezők a Közlekedési Múzeum kurátorai segítségével megismerkedhetnek az épület tervezője, Feketeházy János életművével, valamint az egykori Északi Járműjavítóban zajló munkával. Látogatást tesznek az Eiffel elzárt területein, sőt, betekinhetnek a próbatermek, varrodák, asztalos-, lakatos- és festőműhelyek napi (de egyáltalán nem mindennapi) munkáiba is.

Az utolsó látogatófolyosón egy gigantikus idővonal fut végig, melyen az 1884 óta színre került összes premier olvasható, négy nagy vitrinben pedig négy produkción keresztül igyekezünk bemutatni a műhelytevékenységek fejlődésének történetét. Végül – ha szerencsénk lesz a látogatóknak – a Bánffy színpadon zajló próbába is betekinhetnek. ○

Gondold meg, és egyél-igyal! – 3. rész

Szerző: Mona Dániel

Legutóbbi cikkünkben a csirke kapta a főszerepet, ezek szerint ő a magyar operajátzás egyik legfoglalkoztatottabb étel-alapanyaga. De természetesen nem csak a szárnyasoknak áll a világ, így rovatunk záróepizódja gyanánt jöjjenek művészeink további színpadi élményei *almától kadarkáig*.

Bár Calixto Bieito rendezésében idén új *Carmen* került az Opera színpadára, minden bizonnyal sokan emlékeznek Oberfrank Pál hosszú éveken át futott produkciójára. Megyesi Schwartz Lúcia jókedvvel emlékszik vissza erre az előadásra, hiszen énekesi teljesítményén túl estéről estére főztje is kapott pozitív visszajelzést. Míg előbbit a közönség dicsérte, utóbbit a kórustagok fogyasztották: a 3. felvonásban virsli és zöldségek kerültek a kotyvasztó kondérba, amelyre szívesen jártak rá az énekkarból. „Ezek a kóristák ilyenek... Mindent megessznek” – reagált tréfásan az énekesnő visszaemlékezésére Haraszt Zsombor. (És itt emlékezzünk meg Molnár Ágnes rántottájáról is, amelyet a *Figaro 2.0* egyik igen mozgalmass duettje alatt kellett elkészítenie,

és amelyet a sűrű énekelni való miatt már a hagymánál odaégetett. Vajon abból is falatoztak a művészek?)

A kellékesek is kedvelhetik Megyesi Schwartz Lúciát, hiszen Kerényi Miklós Gábor (KERO) *Faustja* előtt mindig szépen kifényesítették azt az almát, amelyet aztán Siebelként el kellett rágcsálnia a színen. Ráadásul „valakik manócskának, meg különböző figuráskának öltöztették az almát. Nem tudom ki tette. Zokniruhában és papírcsákóban várt rám az öltözőben.”

Viszont nem mindenki rágcsálhat almát büntetlenül: sokaknál allergiás reakciókat válthat ki ez a gyümölcs. Ezt elkerülendő, a Vidnyánszky Attila rendezte *Kisvárosi Lady*



○ A cigánybáró | Fotó: Csibi Szilvia



○ Szóktetés a szerájából - Gábor Géza és Boncsér Gergely | Fotó: Nagy Attila

*Macbeth*ben nektarinra cserélték az énekes almáját, nehogy baj legyen. A jelenetre azonban rendre eltűnt az aranyáron beszerezhető „kamu-alma” – kezdjük gyanakodni ismét a hírhedt kóristákra? Vagy inkább a balett-táncosokra? Hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy ők nem esznek soha semmit, de nagyon is jó étvágyuk tud lenni olykor. Az eredeti elképzelés szerint Seregi László *Sylvia*jának fináléjában például egy halom csokiparány szerepelne, a balettművészek azonban már a kulisszák mögött rájártak a finomságra, amelyből így mindössze néhány darab jutott el a színpadra.

Persze olyan is van, amikor odaér az étel a pódiumra, aztán vagy marad idő megenni, vagy nem. „A *cigánybáró*ban Zsuzsán házanépe végigkínálja a kórust virslivel, majd kaláccsal. Sajnos a kalácsévés után nagyon hamar jön az énekelni való, és mivel ezt nem minden előadáson sikerült jól kiszámítani, nemegyszer kalácsba fulladt a belépés” – meséli Dunai Éva énekkari tag.

A produkció közben lakmározó kollégára lehet irigykedni vagy nem irigykedni. Molnár Ágnes örömmel idézte fel, amikor a *Figaro 2.0*-ban Miksch Adrienn – akit az „éveszet nagy mesterének” nevez – társaságában elfogyaszthatott néhány bonbont. Ugyanakkor sárgulva nézte, ahogy a grófné a nagyáriája előtt megeszik csaknem egy egész tábla csokoládét. „Nyamm” – foglalta össze frappánsan az akkor kavargó gondolatait Molnár Ágnes. De vajon akkor is lett volna Miksch

Adrienn helyében, amikor Alföldi Róbert rendezésében egy nyeklő műanyag tányérról kellett pusztán kézzel a könyökéig lefolyó bébipürét ennie? Ugye-ugye, hogy a színpadi étkezés nem csak mese habbal?

Mielőtt áttérnénk az ivós élményekre, következzen egy tanulságos beszámoló Keszei Bori énekesnőtől: „Még a pályám elején történt velem, de a mai napig eszembe szokott jutni, mert nagyon fontosat tanultam a kollégákkal való együttműködésről és odafigyelésről. A *Koldusoperában* Lucyt alakítottam, és volt egy veszekedésjelenet a másik női szereplővel, Pollyval, mivel mindketten Bicska Maxiba voltunk szerelmesek. Nekem a rendezés szerint a veszekedés egyik csúcspontján egy jókora croissant-t kellett beletörnöm a partnernő szájába, hogy belé fojtsam a szót. A kellékesek azonban olyan péksüteményt készítettek be nekem, amelynek az egyik fele csokoládémázzal volt bevonva. Zöldfülvoltam, rutintalan és nem számítottam csokoládés bevonatra, így sajnos szerencsétlen módon épp azt a felét tuszkoltam a partnernő arcába, ahol a máz volt... Mindene csokis lett, alig tudta kiköpní, és alig tudott beszélni, énekelni. A sminkje is tönkrement. Nem győztem a jelenet után bocsánatot kérni tőle. Persze ő, Bacsa Ildikó, jó színésznőként javára fordította a szituációt a jelenetben, és még rá is játszott a csokis helyzetre. Egy ponton a ruhámba kente az egészet. Azon az előadáson tanultam meg, hogy élesben minden apróság fontos lehet, és hogy a partnerre mindig, minden körülmények között oda kell figyelni a színpadon. Ehhez próbálok azóta is tartani magam.”

Ugyanígy az apró részletekre való odafigyelést tanulta meg Bernáth Éva is, amikor Almási-Tóth András rendezésében – Virágh András Gábor *Femme fatale 2200111XXG* című operájában – ételfestékekkel kellett kékre színeznie a nyelvét. A csak a főpróbán kóstolt ételfesték azonnali rosszullétet eredményez-

zett, inni viszont már nem lehetett rá, mert akkor oda a kékség. Az előadás rendben lement, de „azóta szeretem időben kipróbálni a dolgokat, és pontosan megtervezni, mi hogyan hat rám” – fogalmazta meg a tanulságot az énekesnő.

Végül néhány ivós emlék... Az első csak félig az, hiszen Dubrovay László *Váltságdíj* című operájában a fellépők még bele sem kortyoltak a pezsgőjükbe, amikor a zsinórpaddal repülő és ott maradó dugó miatti röhögő-görcs majdnem az előadás végét jelentette. Berkes János egy másik műben eljutott az ivásig, sőt, még válogathatott is: az opera-

szövegben elhangzó muskotályt kadarkára cserélte, hozzáigazítva így a színpadi italozást személyes ízléséhez. Gábor Géza ugyancsak lecserélte a vörösbort, helyette a rozét preferálta – az igazság valójában az, hogy szörppel pótolták a bort, és minél higabb a cukros lötyty, annál kevésbé okoz gondot az éneklésben. Persze van olyan cukorbomba, ami még segíti is a hangképzést. Molnár Ágnes és a kóla esetével zárjuk rovatunkat: „Fragó Béla *Metamorfózis*ában én voltam a bogár skizofrén énje. Az egyik duettben végig kólát ittam whisky gyanánt. Akkor jöttem rá, milyen jó hatással van a hangomra. Lepucol mindent, az biztos.” ◊

JÁTÉK

Folytatódik az Opera Magazin nyereményjátéka. A megfejtéseket 2021. október 15-ig várjuk a jatek@opera.hu e-mail címre. Az alábbi kérdések mindegyikére helyesen válaszolók között 5 db páros belépőt sorsolunk ki a 2021/22-es évad valamelyik előadására. A nyerteseket e-mailben értesítjük, a névsort és a megfejtéseket a következő lapszámban olvashatják.

1. **Hány főszerepet énekelt eddig Rálik Szilvia**, a 2014/15-ös évad Kamaraénekes?
2. **Melyik színház megnyitójára** komponálta Beethoven a hamarosan új produkcióban bemutatásra kerülő *Athén romjai* című kísérezetét?
3. **Ki az a nagyhatású**, külföldön is elismert balettművész és balettmester, akinek 80. születésnapján pályafutását különleges gálaműsorral ünnepli az intézmény?
4. **Melyik Szőnyi Erzsébet-operával** ünnepli félszázados fennállását az Opera Gyermekkara?
5. **A decemberben színpadra kerülő Hoffmann meséi** egyik változatában melyik elismert operaénekes alakítja mindhárom női főszerepet?

Előző számunk megfejtései: 1. határ(ok); 2. Mexikó; 3. Turandot; 4. Le grand macabre; 5. L'amour, la Mort, la Mer
A nyári lap nyertesei: Barta Mária, Derűs Ottó, Kiss Anna, Rada Lilla, Szulyovszky László
A részletes Játékszabályzat a www.opera.hu/tajekoztatok oldalon olvasható.

Már
egymillió
okból tudjuk, hogy
a kultúra fontos.

A Papageno online közvetítéseit
az utolsó 12 hónapban
1 028 696 alkalommal
indították el.

www.papageno.hu



PAPAGENO

Többszörös nyitás

Umberto Giordano verista operájának májusi premierje nem csak azért volt különleges, mert hosszú idő után végre **személyesen találkozhatott** művész és – védettségi igazolvánnyal rendelkező – néző, hanem azért is, mert az előadás felvétele az OperaVision oldalára is felkerült. Fabio Ceresa második budapesti rendezése itthon és a nemzetközi online közönség körében is sikeresnek bizonyult. Kattintottak Európából, Dél-Afrikából, Oroszországból, Mexikóból és az Egyesült Államokból is. A felvétel augusztus végén már 14.000 megtekintéssel és számtalan pozitív kommenttel rendelkezett.

Fotó: Nagy Attila

„Öröm volt újra az Erkel Színházban lenni. Egészen magával ragadott az opera.” (Gát Ilona)

„A főszereplőket értékelvén az első szó csakis az elismerése lehet: a címszerepben László Boldizsár erőteljesen, sohasem takarékoskodva zengeti a vócsét, Sümegi Eszter (Maddalena) az áriájában és a zárókettősben is koncentráltan teszi érzékletessé legsajátabb művészi erényeinek készletét, Kálmándy Mihály pedig 14 év múltán is képes kiállításában és hangadásában egyaránt robusztus néptri-bunnak hatni a színpadon. (...) A szereplők sorából még rokonszenvező említést érdemel a friss hangú és átütően fiatal kigugrázású Megyimórecz Ildikó (Bersi), valamint a több szereppel is felruházott további közreműködők közül Szerekován János, aki igazán tényérbe mászó besúgót állított elének.”

(László Ferenc, Magyar Narancs)

„A zene egyenetlenségeit a Kocsár Balázs által meglehetősen intenzíven, hatalmas ér-

zelmi amplitúdókkal vezényelt, ihletetten játszó zenekar igyekszik kiegyenlíteni. Most aztán rutinnak nyoma sincs. A muzikusok is nyilván boldogok, hogy temérdek idő után végre ismét közönség előtt lehetnek. Ettől tán még szárnyalóbbá válik az amúgy is áradó, olykor valóságos hangorkánna váló zene. Érzékelteti a forradalmi hevületet, a szerelmi fellángolást, megelőlegezi a tragédiát. (...) Giuseppe Palella pompázatos

„Nagyon jó előadás! Boldogság volt újra operapremieren lenni. Megható volt, hogy kezdés előtt együtt énekeltük a Himnuszt.” (Wéber Anikó)

jelmezei megjelenítik a gondtalan gazdagságot. (...) Zenei szempontból a kórus topon van. Ha éppen arra van szükség, olyan hangorkánt produkál, amibe a föld is belemeg, ebben már benne van a forradalom minden gátát elsöprő lendülete. (...) László Boldizsár a címszerepben, erőteljes, messzevivő hangú tenor, rengeteg szenvedéllyel. Hihető róla a forradalmi nekibuzdulás és a tartós, magas hőfokú szerelmi lángolás egyaránt. Maddalénaként Sümegi Eszter éteri tisztasággal, tépő fájdalommal vagy éppen szerelmi révületben mámorító gyönyörűséggel énekel. Érzékelteti, hogy bárhová követi az imádott férfit, egyszer és mindenkorra összeforrt vele. Ezért teljesen természetes, hogy a halálba is önként vele tart. Végso duettjük nem letargikus búcsú a világtól, hanem az élet felmagasztalása, valóságos himnusza, ket-tejük kapcsolatának örök megpecsételése. A szerelmi háromszög lényegében soha be nem fogadott harmadik tagja Carlo Gérard, a forradalmi középvezetővé váló egykori grófi inas. (...) Szerencsére Kálmándy Mihálynak esze ágában sincs ösgonoszt játszani, őserőt azonban annál inkább sugároz magából, hangban, testben egyaránt. (...)

Fabio Ceresa rendezése nem rúkkol elő különösebben eredeti koncepcióval, legfőbb érdeme, hogy engedi érvényesülni a darabot, hagyja kibontakozni az előadókat. A további szerepekben Wiedemann Bernadett, Megyimórecz Ildikó, Geiger Lajos, Fülep Máté, Szerekován János és Hábeter András igen-csak él a lehetőséggel, akár több karaktert jellegzetesen megformálva. Az előadás méltán jelentős siker. Jó újra vastaps részesévé válni, ami csak ilyen nagy színházban tud úgy istenigazából zengen, és jó megint ünneplő közönséget, bravó kiáltásokat hallani. Jó egy kicsit, tán önáltatóan, hinni abban, hogy ezentúl ennek majd semmiféle járvány nem állhat az útjába.”

(Bóta Gábor, Népszava)

„El van énekelve. Ami azért nagy szó, három nem könnyű és nagy szerep van az Andrea Chénier-ben, és megvan hozzájuk az énekes, nem vendég, hanem saját erő.”

(Fáy Miklós, Élet és Irodalom)

„Annyira hiányzott már a színházillat...” (Lovas Erika)

„Láttam már pár híres énekest az Andrea Chénier-ben, de eddig ez a kedvenc produkcióm. A rendező, a díszlettervező és a jelmeztervező kiváló munkát végeztek. A mellékszereplők is igen jól játszottak, volt személyiségük.” (Mark Beck)

„Egyszerűen lenyűgözött a produkció. Minden főszereplő szenvedélyesen énekel, jól képzett, szép hangon. Gyönyörűen énekeltek ebben a produkcióban, talán jobban is, mint néhány operaszta a világon. Már másodjára nézem...” (James Taylor)

„Egy ennyire szép és megindító mű megérdemli, hogy olyan jól bánjanak vele, ahogy ez az előadás teszi. Csodás hangok, tökéletes színpadkép és szép jelmezek.” (Paulo Campos)

„Bevallom, nem ismertem ezt az operát, de nagyon élveztem a produkciót. Jó látni egy olyan művet, ami nem próbál »releváns« vagy »közérthető« lenni. [Fabio Ceresa] Egyike azon rendezőknek, aki érti a színek és a fények jelentőségét, és tudja, hogy az opera egyben színház is.” (Michael Westgate)

Andrea Chénier premier – Hábeter András, Szerekován János, Megyimórecz Ildikó, Kálmándy Mihály, László Boldizsár, Sümegi Eszter, Wiedemann Bernadett, Geiger Lajos, Fülep Máté | Fotó: Nagy Attila



Az uborkakirály

Az már szinte hagyomány, hogy az Opera évről-évre bemutat egy-egy barokk operát, de az idei premier egészen különleges volt. Lully és Molière balettkomédiáját, *Az úrhatnám polgárt* egyszerre követhette az Eiffel Műhelyház és az Opera Otthonra online közönsége, ráadásul a *fiatalos lendületű produkcióban* a próza, a zene és a tánc is egymásra talált.

„Az alaphelyzet nem pusztán humoros, hanem a scenikát is megalapozza. Máté, az uborkatermelőből lett milliárdos, vagy ahogy nevezni kezdi magát: Jourdain úr, hogy műveltségben vagyona mellé emelkedhessen, felvásárolja az Eiffel Műhelyházat annak személyzetével, berendezésével, énekesseivel és balettkarával, akikre szintén berendezésként tekint. (...) Tarnóczy fiatal és tehetséges zenés színházi rendező, megoldja, hogy a kétórás, szünet nélkül futó előadás alatt ne lankadjon az ember érdeklődése, a nevetést se hagyjuk abba; s mindenekelőtt megoldja azt, hogy ez a régi divatú műfaj – „vígjáték kísérőzenével” – ne legyen púp a háton. (...) Molnár Anna elsőrangú énekes, (...) a komikus vénával megáldott Varga Donát és Erdős Attila szípkasztak, Daragó Zoltán pedig különleges kontratenorjával üdítő jelenség. Éppúgy a táncművészek (Guerra Yago, Hajdu Péter, Kovács Noel Ágoston, Kóbor Demeter, Lajti Gábor, Lecarpentier Leo), akik sikerrel merészkedtek komfortzónájukon túlra. A kísérőzenét Thomas Kornél vezényletével az Opera együttese szolgáltatta meg. Rögtön meg kell jegyezni, hogy bravúros színvonalon, ami köszönhető a hangosításnak is, a többé-kevésbé korhű hangszerelés ugyanis nagyszerűen hallatszott a nézőtéren.

S hogy végül a karizmatikus színészgárdát méltassam: Tarnóczy nem talált volna Mészáros Máténál megfelelőbb színészt a főszerepre, valódi egyéniség biztos mozgáskultúrával. Rezzenéstelen arcú komikus a színpadon. Ónodi Eszter mint mellőzött feleség szimpátiánkat vívja ki. Friedenthal Zoltán a fitneszcoach-táncos, Péterfy Bori pedig a grófné szerepében eltűzött, karikaturisztikus figurák, a maguk módján mégis rokonszenvesek. Végtelenül szerethetők a szerelmesek, Jourdain úr lánya és a filmrendező (Molière-nél: Lucile és Cléonte). Ladányi Júlia a lány szerepében színésznőnek készül, Uma Thurman szerepét tanulja a *Ponyvaregény*ből, a művészetet választja kivezető útként. Kaszás Gergő pedig a mindenre rálátó, higgadt fő, aki végül leleplezi a ház beképzelt urát.”
(Csabai Máté, Színház.net)

„Milyen csodás zene, és remek énekesek!”
(Mészáros Karolina)

„Nagyszerű előadás! Zseniális rendezés, kitűnőek az énekesek, a színészek, nagyon jók a táncosok és a kórus, ragyogóan játszott a zenekar. Minden és mindenki a helyén volt a szombati bemutatón.” (Tóth Jakab)

Daragó Zoltán, Ónodi Eszter, Ninh Duc Hoang Long, Molnár Anna, Varga Donát, Erdős Attila, Ladányi Júlia és Kaszás Gergő | Fotó: Kummer János

Molnár Anna, Varga Donát, Erdős Attila, Mészáros Máté, Ninh Duc Hoang Long, Ladányi Júlia, Daragó Zoltán, Ónodi Eszter, Thomas Kornél és az Opera Zenekara | Fotó: Rákossy Péter



lamint a Magyar Állami Operaház Zenekarának és Énekkarának művészeit, akik szintén elismerésre méltó rugalmassággal tudták kezelni a szokatlan szerepkörüket, és ez egyáltalán nem ment a muzsika rovására.”

(Kondor Kata, OperaVilág.net)

„Az úrhatnám polgárt eredeti formájában a mai repertoárszínház keretein belül és a megváltozott társadalmi elvárások miatt nehezen lehet előadni. Ezért Tarnóczy [Jakab] és Varga Zsófia új magyar szöveget készített a prózai darabhoz, ami jól illeszkedik a mai gazdaságpolitikához és a COVID-19 által befolyásolt helyzethez is. (...) A zenei részeknél az eredeti francia szöveget alkalmazták. Az énekesek közül meleg tónusú mezzoszoprán hangjával Molnár Anna igen meggyőző volt. Daragó Zoltán fémesen csengő kontratenorja lenyűgözte a közönséget. (...) Varga Donát tenor és Erdős Attila bariton csodás duettek és együtteseket adtak elő. (...) A Magyar Állami Operaház Énekkara (betanító karnagy: Csiki Gábor) kiválóan volt felkészítve szórakoztató és humoros jeleneteikre. Thomas Kornél a kis létszámú, színpadon elhelyezkedő zenekart gyakorlatlan irányította, friss hangzásvilágot teremtve. Bár nem korabeli hangszeres együttes, a zenészek jól bizonyították fogékonyságukat a francia barokk zenére jellemző díszítésekre.”

(Tony Kliche, Das Opernglas)

„Ilyen izgalmas, határokat döntögető előadásokat szívesen látnánk még a jövőben is, mert annak ellenére, hogy rendkívül szórakoztató és mulatságos estében lehetett részünk, a darab (értsük bár ezalatt akár a molière-i eredetit, akár a rendező, Tarnóczy Jakab és Varga Zsófia dramaturg által átdolgozott változatot) problematikája nagyon is valós, és a saját világunkra való ráismerés szükségszerűen továbbgondolásra készítet. (...) Színészi feladat jutott a karmesternek, Thomas Kornélnak is, akinek többször kellett nyilatkoznia az előadásbeli tévéstábnak, illetve ő az a félig önmagát alakító művészek közül, aki a pusztán reprezentatív funkció mellett időnként az orránál fogva vezethette Jourdaint. Mindenképpen elismerés illeti a dirigens, amiért mindemellett még arra is képes volt, hogy a szokatlan elrendezés (a zenekar a forgószínpadon ült) és a nagy tér ellenére is össze tudta fogni az előadást, va-

Friedenthal Zoltán, Molnár Anna, Péterfy Bori és Mészáros Máté | Fotó: Kummer János



Három operát foglal egybe a júniusban bemutatott *Figaro*³ című produkció, melynek modern tematikáját a családállítás, zenéjét Rossini, Mozart és Milhaud művei, szövegének eredetijét Beaumarchais Figaro-trilógiája adják. A különleges színházi előadást Litkai Gergely kerettörténete, Dömötör András rendezése, Cser Ádám dirigensi és a három zeneművet harmonizáló munkája, valamint a művészek játéka teszik teljessé.

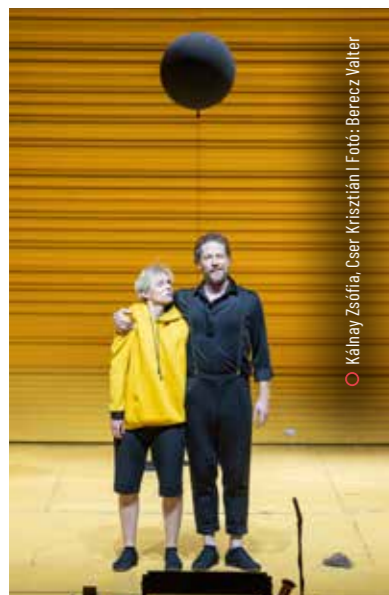
○ Tarjányi Tamás, Süle Dalma, Cseh Antal, Fodor Gabriella, Szemere Zita, Cser Krisztián, Kálnay Zsófia, Szegedi Csaba és Sztankay Orsolya | Fotó: Berecz Valter

Újrakeretezve



„Friss, erőteljes színház ez a fehér-sárga-feketé színű, háromszoros Figaro. Bár a címben – igen helyesen – Figaro szerepel, az est során lényegében Almaviva gróf szenvedelmes családí életének alakulását követhetjük, úgy, ahogyan még nem tehetők mások. Olyan volt már, hogy három egymást követő estén kerültek színre ezek a különböző zenei anyagú, de kapcsolódó cselekményű operák, az egy estés megoldás viszont hazai találmány. (...) Horváth Jenny imponáns, forogni, ernyedni, felvidulni és elkomorodni, s így minden jelenetet könnyedén kiszolgálni képes díszletében Nagy Fruzsina szellemes és groteszk jelmezeit viselik a játszóok. (...)

Élet van a színpadon, s a játékba bevont karmesternek köszönhetően, a zenekari előtérben is. Szegedi Csaba természetes, csapodár Almaviva grófja képes megmutatni a figura emberi gyöngességét, Fodor Gabriella fájdalommal teli Rosina grófnéja pedig az est egyik legszebben kidolgozott alakját hozza elének. Kettejük köré csavarodik a többiek élete. Szemere Zita Susannája és Cser Krisztián Figarója tulajdonképpen rezonóri feladatokat lát el az újonnan összevarrott cselekmény szélén, de ezt elegánsan, jókedvvel teszik. Cser Krisztián áradó ereje, rugalmassága és kapcsolatteremtő képessége sokban hozzájárul az est sikeréhez, s nem jelent gondot, hogy aktuálisra átitrt szövegű áriái a megszoktnál kissé mélyebb hangfekvésben szólnak. A mindenkorí főgonoszt a ragyogó Cseh Antal játssza és éneklí, magát nem kimélő módon, végtelen humorral. (...) A két részes este során egyre fontosabbá válik *A bűnös anya* epizódjaiban már jobbára csak holtában emlegetett, ám de addig nagyon is élő teremtmény, Cherubino, a szereleméhes ifjú alakja.



○ Kálnay Zsófia, Cser Krisztián | Fotó: Berecz Valter



„Rendkívül szórakoztató volt az előadás! Fantasztikus zenei és rendezői ötletekkel teli, az ismert énekesek és a számomra eddig ismeretlenek is mind nagyszerűek voltak. Én – aki már hetven éve járok Operába – boldogan és meglepődve nézem, hogy a mai művészek hanyatt fekvve, letrán mászva, fekvőtámaszozás közben is remekül tudnak énekelni, és még humorérzékük is van.” (Wéber Anikó)

○ Cseh Antal, Tarjányi Tamás, Szegedi Csaba, Fodor Gabriella, Cser Krisztián, Szemere Zita, Süle Dalma és Sztankay Orsolya | Fotó: Berecz Valter

Be kell vallanom, egyre nagyobb elragadtatással néztem és hallgattam Kálnay Zsófia colstok-mozgású, tág tekintetű Ganymedes figuráját, s alig várom, hogy lássam még valamiben.”

(Gabnai Katalin, Színház.net)

„Óriási terjedelem, óriási zenei anyag, összetett emberi kapcsolatok – a legnagyobb szavak sem hatnak túlzásnak. (...) Érezhetően az is a koncepció része volt, hogy a három opera valamennyi jelentős/szép/híres részlete elhangozzék, akkor is, ha némelyiknek nincs is feltétlenül fontos dramaturgiai szerepe. (...) A koncepció működött, a zene élvezetes volt, az előadás szórakoztató humorral operált, és ami a legfontosabb: maga a pszichológiai felfejtés is megtörtént, az alkotók érzékenyen tárták fel a családtörténet szereplőinek bonyolult viszonyrendszerét, a karakterek nem homályosultak el attól, hogy egyes jelenetek kimaradtak. Hatalmas érdem, hogy az operák nem kevesebbek lettek, hanem – ha ez lehetséges egyáltalán – még többek, legalábbis a ma közönségének átérzhetőbbek és érthetőbbek. (...)

A szülei múltját kutató Léonra óriási feladat hárult, mivel hosszasan kellett prózát mondania és énekelnie is. Tarjányi Tamás operaénekesi tanulmányai előtt színészként végzett, így nem okozott neki gondot hitelesen megszólalni. (...) A terapeuta szerepében Sztankay Orsolya remekül formálta meg a karót nyelt szakember alakját, aki azonban mégsem annyira érzelem nélküli, mint amennyire a szituáció megkívánná. Rudolf Péter annyira erős egyéniséggé, karizmatikus,

de nyugtalanító figurává tette Kántor Csabát, hogy minden jó és rossz hihetővé vált vele kapcsolatban, többek között az emberek életét irányító, feltáró és felforgató képessége is. (...) A Magyar Állami Operaház Zenekarát Cser Ádám vezényelte, aki az előadás zenei összeillesztéséért és az átkötő zenék megírásáért is felelt. Hálások lehetünk neki – és persze a nagyszerű muzikusoknak is –, hogy az alig ismert és nehezen hozzáférhető Milhaud-opera számtalan szépségét fedezhették fel.”

(Kondor Kata, OperaVilág.net)

„A Figaro³ örülség, de van benne rendszer. Vagy éppen nincs. De akkor is magával ragad a szertelen játékosága, vagány kísérletező kedve. Pontosan valami ilyesmire való az Eiffel Műhelyház.”

(Bóta Gábor, Népszava)

„Kitűnő előadás volt. Szívesen megnézném újra.” (Makai Szilvia)



○ Szemere Zita, Süle Dalma, Fodor Gabriella, Szegedi Csaba, Kálnay Zsófia, Cser Krisztián és Cseh Antal | Fotó: Berecz Valter



○ Fodor Gabriella, Kálnay Zsófia és Szemere Zita | Fotó: Berecz Valter

Szabad(téri) kikapcsolódás

A legforróbb hónapokban sem állt meg az élet az Opera háza táján.

A világhírű katalán rendező Carmen-produkciója, a Gyulára, Kapolesra és Tatára is kamionon gördülő Szerelmi bájjal-előadás, a Verdit ünneplő operagála a Margitszigeten és a balatonfüredi koncertek, a mozivetítés és az Anna-bált nyitó Palotás is mind-mind a nyári feltöltődést szolgálta.

„Az énekesek igyekeznek állni a sarat. Szántó Andrea a címszerepben érzékenyen énekel. Brickner Szabolcs Don Joséként megmámorosodik tőle. Carmen pedig bevadul a délcegen merész torreadortól, akit Bretz Gábor alakít. Sáfár Orsolya Micaëlaként, reménytelen szerelmesként Don Josét követi, mint az árnyék. A Kocsár Balázs vezényelte zenekar szépen szól.”

(Bóta Gábor, Népszava)

„[Calixto Bieito rendezése] valóban képvisel egy nemzetközi trendet, méghozzá elvitathatatlan világszínvonalon. Az ilyen előadások pedig feltétlenül jót tesznek a hazai operajátásnak, különösen akkor, ha – mint ezúttal történt – a betanítás nélkülöz mindennemű elnagyoltságot. A Margitszigeti Szabadtéri Színpadon ugyanis most egészen példás, minden részletében kidolgozott és mindvégig mo-



Gördülő Opera, Szerelmi bájjal, Gyula | Fotó: Rákossy Péter



Gördülő Opera, Szerelmi bájjal, Vigándpetend | Fotó: Nagy Attila



OperaFüred | Fotó: Rákossy Péter

(...)A negyedik felvonás amúgy is magaslatot jelzett. Bieito ugyanis a zárókettősre nagy, és a színészi mellett az énekesi produkciót is serkentő-megemelő jelenetet tervezett el, s itt Szántó és Brickner párosa végre hiánytalanul kitölthette a két szerep és szólaló dimenzióit. A Kocsár Balázs által magabiztosan kézben tartott előadás ezen a (vég)ponton immár azonos idejű és a játékkal is egyenrangú zenedrámái élményt kínált. Ha úgy tetszik, épp a legjobbkor.”

(László Ferenc, Revizoronline.com)

„A mellékszereplők közül kiemelkedik a Mercedest alakító Fürjes Anna Csenge, aki

tivált Carmen-előadás került a közönség elé. Itt szólistáktól a kórustagokig és a statisztákig mindenki tudta, hogy mi a teendője. (...) A hagyományos énekesi diadalból a legtöbb Bretz Gábornak jutott, ami nem is csodálható: ismerve a világjáró művész kvalitásait, no meg azt a tényt, hogy a Torreádordalt az istennek sem lehet megfosztani a hatásosságától. Ellenben a játéksikerből jószerint minden szereplőnek jutott rész, hála a gondosan kidolgozott és végrehajtott epizódok sorának.

NÉZŐI VÉLEMÉNYEK

- „Kiváló koncertek voltak [Balatonfüreden], köszönöm!” (Ami Allegro)
- „Szuper előadás volt, szuper énekesekkel [a Verdi Ünnepp]!” (Fegyveres Magdi)
- „[A Verdi Ünnepp] Fantasztikus élmény volt!” (Suhaj Edit)
- „[A Szerelmi bájjal] Remek volt, nagyon élveztuk!” (Péntek Kriszta)
- „Csodálatos énekes teljesítmények voltak [a Carmenben], köszönet a szereplőknek!” (Hadady Zsófia)
- „Vagány volt őket élőben látni [a Szerelmi bájjalban]!” (Szabó Ferenc)



Carmen - Margitszigeti Szabadtéri Színpad | Fotó: Ligeti Edina

érzékenyen tárta a nézők elé a lányáért aggodó, társadalom peremére szorult nőt. Erdős Attila kiválóan feltalálta magát a maffiózószzerű Dancaire karakterében. Az összjátékban jól működtek együtt a többiek, Megyímórecz Ildikó, Ódor Botond, Gábor Géza és Dobák Attila is. A Magyar Állami Operaház Zenekarát Kocsár Balázs vezényelte, helyenként szédítő tempókkal, ám a muzsikusok remekül helyt álltak, akárcsak az Énekkar, akik precízen és átütő erővel szólaltatták meg az opera nagy kórustablóit. (...) Calixto Bieito rendezése kétségtelenül erős színházi élményt hagyott maga után, ha valaki elvi kifogásokat támasztott is a koncepcióval szemben, az sem tagadhatta, hogy az előadás olyan mélységben tárta fel az emberi kapcsolatok dinamikáját, valamint a színpadon megjelenő kidolgozott karakterek, nyomasztó miliő és az emberi sors kilátástalansága együttesen olyan jelen-

tőségű művészi hatást keltettek, ami igazolta a produkció létjogosultságát.”

(Kondor Kata, *Fidelio.hu*)

„Az első öröm, hogy a [Verdi Ünnepe] koncert szépen szerkesztették meg, ritkább áriák mellett (szinte) teljes jeleneteket is színpadra vittek. (...) Kihasználják, hogy van három énekes és kórus, hogy a kórustagok szívesen beállnak egy-egy kisebb szóló erejéig. (...) Viszi az egész estét Kálmándy Mihály, pedig nem ő a sztár-hangfaj, bariton, de sokat vállal és sokat teljesít is. Új, ősz megjelenésével nyíltan és teljes joggal vállalja a nagy öreg szerepkörét. (...) Jönnek a nagy Verdi-részletek, áriák és jelenetek, félúton a színpadi pillanat és a hangyi varázslás között, lehet, hogy külön-külön egyikben sem volna teljes az élmény, de így, együtt, nyitott égbolt alatt, az elegendőnél sokkal több.”

(Fáy Miklós, *Élet és Irodalom*)

nyitány

hétköznap

07:00 – 10:00-ig

a **Klasszik Rádió**

92.1-en

Műsorvezető:
Szerémi Nóra



Csodálatos időszak volt

Szerző: Szabó Z. Levente, Filip Viktória



Leander és Lenzsirom | Fotó: Pályi Zsófia

Azt olvastam, nincs az a vírus, ami eltörölhetné az Opera Gyermekkar ötven éves jubileumának ünnepét. Megerősítésképp álljon itt *öt jeles művész*, Balássy Betty, Balázs János, Drucker Péter, Für Anikó és Tunyogi Bernadett legszebb emléke a jó hangulatú próbákról, emlékezetes előadásokról, szakmai és személyes tapasztalatokról.

„Hatéves korom óta tudom, hogy zongoraművész szeretnék lenni, de az első, nagyobb színpadi élményeimet, mint kórustag élhettem át az Operaház színpadán, többek között a *Carmen*ben, a *Szerelmi bájital*ban vagy a *Tannhäuser*ben – mondja **Balázs János** Kossuth-, Liszt- és Prima-díjas zongoraművész. – Kilenc és tizennégy éves korom között énekeltem az Opera Gyermekkarában, amit akkor Gupcsó Gyöngyvér vezetett. Karizmatikus egyéniségével inspiráló légkört teremtett, szigorú szabályok mentén: fel kellett mondani a szöveget, amit fejből és persze az adott nyelven kellett előadni.

„Miközben megismertük az operairodalmat, mai napig tartó barátságok alakultak ki. Egy zongorista élete magányos, de itt sosem voltam az: együttműködtünk az osztály- és kórustársaimmal, rivalizálás nem volt, sőt! Akinek sikerült bekegyesülnie egy-egy produkcióba, az segítséget nyújtott annak, aki épp nem jutott be. Megtanultam önállóan dolgozni, beosztani az időmet – párhuzamosan jártam zeneiskolába, később a Zeneakadémia különleges tehetségek osztályába, így ez sokszor kulcskérdés volt –, kialakult a kötelességtudat és átértékeltük a csapat iránti felelősséget is. A legnagyobb operaénekesekkel állhattunk egy színpadon, és a tőlük látott profizmust



Balázs János | Fotó: Emmer László

és elhivatottságot magunkba szívhattuk. Az Opera Gyermekkarában eltöltött idő úgy szakmailag, mint emberileg meghatározta a felnőtté válásomat, és a mai napig hordozom magamban azt a fajta mentalitást, amit itt megtapasztaltam.

Mi, hangszeres zenészek kevésbé foglalkozunk az énekhanggal, pedig a zene az énekléssel kezdődik, énekelni kell a hangszeren is. Pláne Kodály országában! Bár a zongora technikailag erre képtelen, a tudatunk és a lelkünk mégiscsak képes rá. Amikor dolgozom egy darabon, számomra mindennél fontosabb az éneklés a zongorán, mert ez adja a frazeálást, egyben a művészi kifejezés egyediségének alapját. Óriási hálával tartozunk a Gyermekkarnak, a tanároknak, a kar- és intézményvezetőknek, hogy működtetik ezt az együttest. Köszönet jár a szülőknek is, hiszen áldozatot hoznak, de megéri, hiszen a gyerekek sokkal többek lesznek lelkileg, szellemileg és fizikailag is. Aki a zeneművészet mellett marad, az hihetetlenül jó és biztos alapot kap a későbbiekhez – gondoljunk csak a koncertek, előadások éjszakai

»üzemmódjára«, amihez már kisgyerekként hozzá lehet edződni –, de aki más pályára lép, annak is sokat ad ez a közeg: közelebb kerül a klasszikus zenéhez, értő és érző emberré válik. Ez nélkülözhetetlen a mai világban, és nagyon szerencsés, aki az Opera Gyermekkar légkörének részesévé tud válni.”

Balássy Betty mindenekelőtt kiemelte, hogy ha valaki kicsit is közel kerül a muzsikához, annak ez az élmény egész életében meghatározó lehet. Esetében nem is apró vagy rövid közelségről volt szó, hiszen tizenkét évet töltött a Gyermekkarban.



Balássy Betty

„Még, ha nem is próbáltunk éppen, akkor is az Operaházban voltam – kezdi a múltidézést a Fonogram-díjas jazzénekesnő. – A szendvicsemet is a művészbüfében ettem meg, meghatározó énekesek, muzsikások közelében,

miközben átszűrődve azt is hallottuk, ha valaki éppen próbált. Leírhatatlan, a maga teljességében nem átadható, mit jelent számomra, hogy ebben a közegben nőhettem fel. Természetesen gyerekként az is érdekes volt, hogy kikértek az iskolából Carmen próbákra, mely produkcióval eljutottam külföldre is. Hosszan sorolhatnám azokat az előadásokat, amelyekre nagyon szívesen emlékszem vissza. Széles a paletta: *Tosca*, *Tannhäuser*, *Carmina Burana*, *A cigánybáró*. Azóta is azt vallom: később választhatunk más irányt, de biztos alapokra kell építeni, és ezt a klasszikus műveltség adja meg. Ezért a tanítást is



Bohémélet 2.0 | Fotó: Pályi Zsófia

GYERMEKKAR-RAJONGÓ



○ A makrancos királyné | Fotó: Csibi Szilvia

hangképzéssel, légzéstechnikával kezdem. Az operák felsorolásából nem maradhat ki *A varázsfuvola* sem, hiszen fontos számomra, és egy érdekes emlék is fűződik hozzá. Rá kellett dobnom egy hálót Sárkány Kázmérra, csakhogy nem voltam túl jó dobó, a háló szélén lévő csomóval dobtam fejbe. Neki ezek után kellett végigjátszani, -énekelni az operát. Szerencsére - és persze a tehetségének köszönhetően - ezt a feladatot mindig sikeresen teljesítette."

lóan - szólószeret énekelhettem. Az egyik alkalommal elúsztak a szólisták, és az én belépésem jelentette azt a fix pontot, ami után helyreállt a rend. Az előadást követően sokan rázogatták a kezem, és azt mondták viccesen: Kossuth-díjat kapsz ezért! Nagy élmény volt *Az ember tragédiája*, a *Borisz Godunov*, és az, hogy számos nagy énekest - például Mario Del Monacót - élőben láthattunk. Gyűjtöttük a fényképeiket, amikre aztán autogramot is kértünk. A színpad szeretete, az éneklés és a zene varázslatos kapcsolata akkor szippantott be. Kiváló rendezéseket láthattam, amelyek bevésődtek az emlékezetembe, mert a zene dramaturgiáját fenomenális módon állították a tökéletes színpadi játék szolgálatába. Barátságok szövődtek közöttünk, de sok felnőttel is különleges kapcsolat alakult ki. Krasznai János főügyelő gyakran vitt haza húgommal az autóján előadások után, és Kerekes János zeneszerző-karmester egyénisége is a legnagyobb élmények egyike. Láttam Mátyás Mária hatvanévesen Toscát énekelni, korát messze meghazudtoló erővel és szenvedéllyel. A gyermekkori években tiszteletet, megbecsülést és eleganciát tanultam, amire a művészek érzékeny világában igen nagy szükség van."



○ Drucker Péter | Fotó: Dömölky Dániel

Drucker Péter karnagy pályáját nagyban meghatározta az Opera Gyermekkarában töltött öt esztendő. „Amikor a Bohémélet vásárában csavarogtunk, és méregettük a papírmásé árukat a színpadon, vagy a Carmenben verekedtünk épp, az számunkra a valóság és a játék jóízű elegye volt - eleve nití fel emlékeit a Kecskeméti Katona József Nemzeti Színház vezető karmestere. - Sose feledem az Erkel Színház folyosóit, a jelmezek illatát, mint ahogy azt sem, amikor a Gianni Schicchiben - más operához hason-



05

MEGJELENT AZ ÚJ ROADSTER MAGAZIN

Keresd a Libriben, a jobb újságárusoknál
és a Bortársaság üzleteiben!

WWW.ROADSTER.HU



Fűr Anikó | Fotó: Keleti Éva

Fűr Anikó Jászai Mari-díjas színművész azzal kezdte, költőzései miatt csupán egy, de igen meghatározó évet töltött az Opera Gyermekkarában. „Két fogalmat is kiemelhetek: játék és ómen. Egy gyerek számára minden játék, a színház pedig különösen az, hiszen még a felnőtt színészek sem azt mondják, dolgozni megyek, hanem azt: játszani. Minden próba csupa kaland és izgalom volt,

mégis – persze szándékos túlzással – baljós előjelként tekintek erre az évre. Édesanyám énektanár, előadóművész volt, és korábban is megmutatkozott a családban ez a fajta tehetség. Én viszont nem akartam színész lenni, egészen mást szerettem volna csinálni, de ez az év a próbákkal és a színpaddal azt jelezte, a gének nálam rendeződtek úgy, hogy ez az életforma, a színpadi jelenlét vár rám. A gyermekkori időmből az egyik meghatározó emlékem is a színészethez kapcsolódik, mégpedig a *Szentivánéji álom* bemutatójához. Britten operájában van egy prózai szerep, Puck, amit Kútvolgyi Erzsébet alakított. Berobbant a színpadra és a tehetségével mindenkit lenyűgözött. Egészen elképesztő volt. Én minden szünetben igyekeztem odamenni hozzá. Azóta is nagy tisztelettel tekintek rá, és úgy emlékszem, egyszer el is meséltem neki, én voltam az a vörös hangya, aki állandóan rajta lógott.”

Tunyogi Bernadett egyik legszebb emléke az, amikor mindössze tizenhárom évesen Hollandiában, a hágai UNICEF-gálán szólóban elénekelhette az *Elindultam szép hazámbul* című népdalt. „A ’80-as években a keleti blokkból kiutazni nagy dolognak számított, ráadásul a Gyermekkarnak csak egy része mehetett – meséli az eMerTon-díjas musicalszínésznő. – A japán turné is nagy élményt jelentett, hiszen még csak ötödik osztályos voltam,

Szebellédi Valéria ezért külön is foglalkozott velem. Botka Valériát és Csányi László karnagyokat is nagyon szerettem, sokat segítettek nekem. Olyan népszerű operákban énekelhettem, mint a *Carmen*, a *Bohémélet* vagy a *Gianni Schicchi*, de természetesen ritkán játszott művekben is felléphettem, például *A rózsalovagban* vagy Szokolay Sándor *Ecce homo* című operájában. Utóbbi nem csak különleges zenéje miatt fontos számomra, hanem azért is, mert csak az elején és a végén kellett színpadra lépünk, a kettő között pedig – egy tanárunk felügyeletével – a felsőbb emeleteken a balettosoknál társasozhattunk, játszottunk vagy lemegettünk a művészbüfébe egy csudafinom operaszületért. A második otthonom volt az Operaház, amit a Hajós utcai próbák után sokszor a föld alatti »titkos« folyosón közelítettünk meg. Volt egy időszak, amikor operaénekes szerettem volna lenni, talán Mozart-művek szoprán szerepeire alkalmas is lehettem volna, de később másfelé kanyarodott a pályám. Ma is nagyon szívesen megyek az Opera különböző játszóhelyeire nézőként.

Ünnepi alkalmak ezek számomra, mert rajongok a műfajért és a takarás mögötti utánozhatatlan díszletillatért. Az Operaház korszerűsítés miatti bezárása előtt még megnéztem a *Bohéméletet*, amit magamban végig is énekeltem. Meghatározó időszak volt számomra az Opera Gyermekkarának, és az Opera nagy családjának tagja lenni. Életre szóló barátságok szövődtek, számos kollégával ma is együtt dolgozom, és a pár évvel ezelőtt tartott jubileumi szőlőkoncertemen az itteni régi szerepléseimről készült, azóta digitalizált felvételek segítségével fel is elevenítettük ezeket a csodálatos éveket.”



Tunyogi Bernadett

ŐSZI PROGRAMOK

SZEPTEMBER, OKTÓBER, NOVEMBER

ERKEL SZÍNHÁZ

R. Strauss: **Salome**

Lavrovskij / Adam: **Giselle**

Vajnonen / Aszfajev: **Párizs lángjai**

Orff: **Carmina Burana**

Erkel: **Bánk bán**

Verdi: **Requiem**

Szörényi – Bródy: **István, a király**
Dózsa Imre 80 Balettgála

Eagling / Solymosi / Csajkovszkij: **A diótörő**

EIFFEL MŰHELYHÁZ

Bizet: **Carmen**

MIKLÓSA₃₀₊ koncert

Opera₁₈₄ hangverseny

Mahler: **VIII. szimfónia**

Wojtyła: **Az aranyműves boltja**

Új(ra) lendületben (Ekman / Haydn / van Beethoven /

Schubert: Cacti; Lukács / Glass: Örvény; León & Lightfoot / Prado / Dominguez / Lecuona / Barretto / Trio Los Panchos: Sad Case)

Beethoven: **István király / Athén romjai**

Gyöngyösi: **A Mester és Margarita**

Operakoktél (Mozart: A színigazgató; Menotti: A telefon)

Molière / Lully / Varga / Tarnóczy: **Az úrhatnám polgár**

Monteverdi – Máté: **Poppea megkoronázása**

Glass: **Les Enfants Terribles** (Veszedelmes éden)

Vajda: **A képzelt beteg, avagy őfelsége komédiása**

Kenessey: **Az arany meg az asszony** / Örkény – Tóth: **Tóték**

KON-TAKT(S) (McGregor / Talbot / White III: Chroma; Eyal / Behar / Lichtik: Bedroom Folk; Ekman / Karlsson / Satie / Brun: Episode 31)

IFJÚSÁGI PROGRAMOK

Ringató, Mesélő muzika, (K)Eiffel Jancsi!, Erre varrj gombot!, KisHattyúk tava, Festéktüszentő, Operencia, Operatúra Papagenóval, Hangszervarázs, OperaOvi, A Nagy Dia Nap, Csengő-bongó délután, János vitézke

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

ÚJRA
NYITÁS!
2021
22

ÚJRANYÍLÓ JÁTÉK



ERKEL
ERKEL SZÍNHÁZ
ERKEL THEATRE

EIFFEL
EIFFEL MŰHELYHÁZ
EIFFEL ART STUDIOS

OPERA.HU | FACEBOOK.COM/OPERAHAZ